

Î N Ș I R ' T E M Ă R G Ă R I T E

Literatură - Folclor - Artă - Știință - Critică

Boletim trimestral do Grupo Cultural "ANDREI MUREȘANU" - Rio.

Anul I No. 2 - 3 Rio de Janeiro Aprilie - Septembrie 1951

C U P R I N S U L :

VASILE PÂRVAN: Parentalia (fragment)	pag. 1
ION SÂN GIORGIU: Omul fără țară (versuri).	pag. 5
AL. BUSEȘCOEANU: Cadran; Clepsidra (versuri)	pag. 7
INA CRISTU: Acum se moare (novelă)	pag. 9
NICHIFOR CRAINIC: Terține pentru prieteni (versuri).	pag.14
VINTILĂ HORIA: Antilethe (fragment de jurnal).	pag.15
ȘTEFAN BACIU: Tălmăcirii din lirica braziliană contemporană	pag.18
VASILE POSTEUCĂ: Poezii.	pag.21
FAUST BRĂDESCU: M'apasă stânca; Oprește călător! (versuri).	pag.22
DUMITRU TĂRĂOIU: Întâlnirile mele cu Diogene (fragment de roman).	pag.24
AL.PETRU-SILISTREANU: Balada Tunsului; Cui să-i spui?; Te- leleu (versuri).	pag.28
I. G. DIMITRIU: Poezii	pag.29
IDEI, OAMENI, FAPTE.	pag.32
x x x Cristos a înviat! - Mai avem și bucurii - "Fără Țară" de Ionel Grigoriu - Cultura din România între cișcan și secere - An- tologia poezilor români din exil.	
CRONICA LITERARĂ.	pag.37
I. G. DIMITRIU: De confossione orthodoxa Petri Mohilae - OCT.BÂRLEA; La littérature bulgare du XIVE siècle et sa diffusion dans les pays rou- mains - EMIL TURDEANU; Geschichte der neu- eren rumänischen Literatur - BASIL MUNTEA- NU; Romain Rolland - EUG. RELGIS.	
CRONICA MUZICALĂ.	pag.42
MIRA SIMIAN: Moartea lui Dinu Lipatti	
CRONICA SOCIALĂ	pag.43
Lt.Col.ED.RESSEL: Comunism și bolșevism.	
CRONICA MĂRUNTĂ	pag.47
In memoriam: Dragoș Protopopescu - Scarlat Struțeanu - Marcu Beza. "LUCEAFĂRUL" și Români - Eminescu reedi- tat - "MESAGERUL" din Paris - ROMÂNIA" din Buenos Aires.	

I N S I R ' T E M A R G A R I T E

Orice corespondenta privitoare la redactia si administratia revistei se va trimite la adresa: Revista "INSIR' TE MARGARITE", Av. Quintino Bocayuva 233, casa 2, Niteroi-Saco' São Francisco/E. do Rio, BRASIL.

Manuscrisele nepublicate nu se mai inapoiaza.

Rugăm să se trimită din timp cartile pentru recenzie, revistele schimb, articole spre publicare, etc. ca să răspundem corect obligațiilor de redacție.

Nu se primesc abonamente. Cine intelege rostul acestei reviste sa fie alaturi de noi si sa-i asigure existenta.

Fiecare autor este raspunzator de articolul sau.

Redactor: I. G. Dimitriu

PARENTALIA

(fragment)

de
VASILE PÂRVAN

Viata monarhilor e ca viata marii: ne adancurile, nernetuu li-
nistate, se isca si se notolesc - sus - furtunile.

Se cutremura țările de marile ciocniri ale neamurilor, în războaie. Ard orasele, se dărâma templele, valuri de sânge curg din râurile miriadelor aduse la ariaga furtuna a uciderii de vânturile gândurilor celor de sus, cari conduc națiile. Pe viscol și senin, în zi și în noapte, neîntrerunt mugește uraganul morții ... Ci, când iarba mijeste printre bulgării de zăpadă, neschimbat ca Luceafarul, care se arată la Apusul și la Răsăritul fiecărei zile, muncitorul pământului iese, notolit și sigur de ritmul mișcărilor lui, spre a brăzda pământul și a crea din nou viața.

Pe adâncurile liniștite ale vieții nemuritoare a ponoarelor, se sbate, sus, furtuna vieții trecătoare, a patimelor gândului schimbător, purtat de puternici ci încearcă - așa de zadarnic - să mîne după voia lor cursul vieții adâncurilor.

Și totuși, și în adâncuri sunt mari izbucniri ale focului subpământean, care turbură și ridică, năna în lumina apei mereu agitate, nernetuu liniștitele unde ale abisurilor.

Cât inimă omenească se va mai putea aprinde pentru ceva în lumea aceasta, biruind gândul rece și cântăritor, iubirea celor mulți, pentru cele vecinice ale lor, va izbucni ca focul cel nestins, turburând abisurile.

Si oamenii se vor ucide între ei.

Căci numai atunci s'ar lăsa muritorii judecați în iubirea lor de alți muritori și s'ar lăsa luate în pace: femeia, țara, credința, când iubirea lor ar fi biruită de frica de moarte.

Si Dacii nu cunosteau frica de moarte. Ei iubeau moartea, o do-
reau, alergau dupa danşa, si pe portile ei întuneceşte, ei socoteau
ca intra, nu în eterna neîntinţă, ci în eterna viaţă cu zeii. Dar mai
mult decât moartea, ei totii, cei multi, cei umili, cei din adâncuri,
iubiau ţara Dacia. Si atunci când nici prin moartea lor ei nu-i mai
puteau răscumpara libertatea, când nici prin întoarcerea mereu naval-
nică din trista pribegie pentru libertate, ei nu o mai puteau mântui
din robie, atunci plecau si ei genunchiul înaintea Domnului străin,
sore a-i fi robi împreună cu pământul robii, sore a mângâia cu tris-
ta lor iubire jalea amara a patriei lăntuite.

Anararea pământului dintr-o parte de regala decedat si honorul sau a fost un linn de iubire cum rar au mai înalțat onoarea moșiei lor amenintate.

Cucerirea nămintului dădă de Împăratul roman și frângerea națiunii dădă a fost suprema afirmare a genului lui Romei în potrivirea, la firea și făptura lui, a celor trei continente ce se ating împreună la marea-cea-de-mijloc. După această ultimă, și cea mai strălucită biruință, Roma n'a mai putut merge înainte, puterea ei n'a mai rădit. În lupte titanice ea a cercat să năstreze neatinse creșe, și, voacuri la rând, ea a luptat, până ce, obosită, sfârșită, dar cu copii ei totuși maturi, în stare acum să se apere și să trăiască singuri, ea a trecut din viața aceasta, cum trece tot ce e omenească, fie chiar și după milenii.

Pă anticele ogoare ale ponoarelor aborigene ce se întind vână la Rîmori în Alpii Răsăritului, și în marea cetate cernatică, țărina însăși, de multul sânge roman, vărsat ca jertfă, devenise română. Aborigenii se făcuseră fii ai Romei. Ponoare după ponoare s'au revărsat de atunci peste rămănturile Romei și toate s'au tonit în marea flacără a vieții romane.

Războiul nu se face numai de cei tari, ci și de cei slabi. Și mai totdeauna cei slabi, iar nu cei tari, îl și încep. Căci cei tari n'au nevoie de război, pentru a întinde puterea lor. Ei traiesc numai, trăiesc puternic, și puternic vieții lor răstoarna bogățiile și împărățiile, cum colțul semintei răstoarna primăvara bulgarilor de deasupra lui și crește tot mai înalt, spre soare.

De aceea e și așa de deosebit războiul, așa cum îl fac cei slabi, de războiul făcut de cei tari.

Cei slabi simt că chiar biruind, nu vor putea văzută ce au cucerit, și de aceea distrug, pradă,ucid, necinstesc pământul și poporul cucerit. Războiul celor slabi e ca mânia de femeie: furios, plin de vorbe zadarnice și stins de sine însus prin lipsa puterii pe mai departe. Războiul celor slabi e războiul de navalire și de surprindere, e războiul de noroc. Și ca norocul de nestatornic și înșelător e și mersul lui. Războiul celor slabi e, când devine tragic, prin ridicarea celor tari împotriva lor, cu gând de desființare, războiul disperării, e războiul eroismului solitar și zadarnic, e războiul marilor catastrofe ale națiunilor și conducătorilor. Războiul celor slabi e vilda crudă dată de zei muritorilor asupra nimiciniei tuturor celor omenesti. El este oracolul Destinului pentru împlinirea celor dintru început hotărâte, ca acei slabi să cadă, cautându-și prin neînțelepciune singuri ruina, pentru ca astfel din viața lor să se împuternicească cei tari, cum din carnea caprioarei plavânde se împuternicește lupul pădurii.

Cei tari simt că, chiar biruiți, nici o putere dusmană nu se va putea salaslui prea mult pe pământul cucerit dela dânsii și că într-un sfârșit sfârșitul tot o vor alunga. Iar când cei tari merg înainte, când puterea lor se întinde biruitoare peste pământurile și sufletele altora, atunci cei tari clădesc în piatra fiecare pas mai departe în țara unde au intrat. Ei nu distrug, ci construiesc din nou, pe alte temelii. Ei nu navelesc furioși, ci împing liniștiți și siguri de sine, definitiv, ireparabil, de adversar tot mai departe. Ei nu pradă, ci pun în circulație nouile bogății, cucerite. Războiul celor tari e vestit dinainte. El nu e război de noroc, ci de cumpănita apărare, prin slăbirea sau nimicirea celui ce amenință. Și dacă adversarul e cu multă viață în el, cei tari fac războiul de durată, până la sfarmarea finală, oricât de târziu ar veni ea, a celui ce a turburat lumea și viața.

Priviți pe alba columnă din Roma povestea cea tristă a căderii Daciei. Sunt chipuri cioplite, în marmora rece, a marelui foc, care a tobit două popoare într-unul.

Nu mai prin luptă, prin luptă dreaptă, deschisă, fără meșteșuguri și cu toate puterile, dela om la om, dela erou la erou, Dacia nu pot fi biruiți. În multe icoane ale marilor batalii e una, a celei dintâi, când cei doi adversari și-au măsurat întâia oară puterile și popoarele, conducând singuri batalia. Sorzînit pe ultima sa cetate de ziduri, ridicată la capatul drumului clădit de legionarii pe pământul dacic, împăratul trimete în crâncena campanie războiului când tot ce are mai aprig între barbarii aduși la credința romană, tot ce are mai nezguduit în marea liniste între Romanii săi legionari. Sorzînit pe cetatea sa de munte și de codri, Regele trimete în focul bataliei cetate sa - în rânduri strânse - cu principii lor în frunte, bărbații în putere, ca și flacăli în tineri: cu fața de coile. Și însuși Iupiter Tonans dă ajutor Romei, bătând cu furtună de ape în fața de Daci. Cad Dacia ca spicele sub mâna secătorului. Și Zeul însuși îi acopere cu tragețele sale. Și totuși, nu-i biruință. Împăratul privește trist, după batalie, departe în munții dusmani la marea cetate ce n-o poate încă cuprinde.

Dar anulul unu îi urmează anul doi, și, de va fi nevoie, anul o sută, al luptei.

În navaliri noua stacă Dacia chiar malul roman al Danubiului. Pe văile înguste, în pădurile munților, ei închid cu ziduri dela un mal la altul calea invadatorilor de-a clădesc drumul prin trecători. Și nu e un pas mai departe, făcut în țara Dacia, fără sânge roman văderii Romanilor în munți, o însemnată cu grele pierderi romane chiar de savatorii în marmora, cari - afara de aici - nu dau niciodată chipul celor căzuți ai Romei.

An după an, până la al șaselea, ține lupta.

Tot mai departe pătrund, zidind, legionarii. Castru de castru, șosea de șosea, se împlântă tot mai adânc în codrii tăiați fără mișcare, în tot mai largi luminisuri, pentru liniștea de atacuri furioase ale celor înfrânți. Cetățile dace sunt asaltate, satele lor sunt arse. Tot mai departe pribegesc învinșii, cu bătrâni, cu femei, cu turme.

Ci măreț banchet funerar au serbat cei puternici ai Daciei, când furtuna deslăntită de ei a dus, în al șaselea an al luptei, la robia patriei lor. Sub zidurile cetății mugea batalia. Pe înaltele coșururi glergau flăcările. Pe cărări întunecate se afundă, pentru luptă nouă, tot mai departe în codrii țării sale, Regele. Ci ei serbau, liberi, în țara încă liberă, unirea lor liberă, cu moartea. În triumfuri romane, grumazul lor nu puteau să și-l plece. În mila romane, ei domnii, ei dăruitorii de milă, nu sufereau să se întinze. La lupta mai departe sufletul lor amar nu-i mai îndemna, ca pe Rege. La Zalmoxis ocrotitorul, ridicați pe palme de blândă zână a morții, acolo era drumul, acolo era mântuirea, marelui capetenii dace.

Acolo, ca cel de pe urmă, avoa a veni, în ceasul supremei ruine, Regele. Cel dintâiu la sângerarea pentru patrie, cel de pe urmă la mântuirea întru eterna libertate. Cântă, Melpomene, moartea regelui Decebal.

"Pe norii zenitului țin sfat zei. E psihostasia. În talgerele de aur se cumpănesc două suflète. Al împăratului Romei e unul, al regelui Daciei e altul. Apasa pe talgerul Romei privirea de soare a parintelui Iupiter Capitolinul. Apasa pe talgerul Daciei privirea de foc a stăpânitorului trăsnetelor Zalmoxis Dacicul. Și nu e mijloc să se plece mai tare un talger, ca să condamnă la cadere, rusine, moarte, talgerul cel mai ușor. Și fata zeilor se întunecă și iubirea pentru ai lor îi torbură și războiului muritorilor, cumplit, pare a se adăoga, în țării, războiul zeilor.

Ci Artemis-Bendis-Diana îndrăgăntă ochii zeilor către pământul de lupte și sânge. Fântâna minunată de cetate lucește în raza de soare. De munți păduroși i-s zidurile, de fluvii largi i-s santurilo. Aceasta-i cetatea credincioșilor mei. De vi-s dragă, va că asculta re. - Din timpul când Gaia a creat Cerul, Munții și Marea, Moirele aspre au pus legătura crudă: ca tot ce e viață să fie mereu cucerit prin moarte. Cetate de zei, ori cetate de gașeni, zid al Titanilor, ori zid de mâini muritoare, nu va trăi fără jertfa celei mai scumpe vieți zidite în piatra de mestori. Ci cel mai scump suflet al cetății mele de munți și de ape e sufletul Regelui dacic, cumpănit în balanta de aur. Pe veci să trăiască cetatea, cu sufletul lui prins în ziduri.

"Prin codri yitai de lumină grăbesc spre Nord biruitul. Încă odată, mai vrea să-si adune vitejii, să lupte cu Cegarul Romei. E singur. Sufletul lui arde de iubirea pământului tată. De-ar fi zeu, ar da suflet copacilor uriași ce-l cuprind sub bolta lor largă și plină de murmur.

"Pe norii zenitului zei au hotărât. Cu rază de soare Iupiter luminează calea Romanilor, cari grăbesc după Rege ... În balanța de aur talgerul lui se ridică ...

"Cu arma muiată la zile de glorie în sânge dușman Regelui, liber, pe pământ încă liber, savăsește jertfa.

"În zidul cetății de munți și de râuri, sufletul lui vărintesc ocrotește, etern, dănuirea Daciei".

Furtuna dela fata mării s'a potolit: marea răscolire a izbucnirilor din adâncuri s'a linistit: e pace și cântec al vieții peste tot locul. S'au împlinit cele hotărâte de zei. Prin gâtelo Daciei se vad protutindoni fete străine: din împărăția cea fara margini curg mereu oameni noi, cari se aseaza pe plaiurile patriei. Drumurile si-au schimbat cursul: nu mai merg, ca pe vremea Regelui, mai mult de gulmi, ci, pe văile râurilor, soldatii cei noi zidesc drumurile noua ca pentru vecinicie; burgurile principilor s'au pustit; Domnii lor odihnesc sub brazda. Cetățile nu se mai ridică pe vârfuri de dealuri, ci se clădesc pe malurile de ape, la margini de drumuri. În munții cu aur, în dealurile cu sare, savă acum cei veniti de departe și scot cu harnicie averea pământului. Și cetăți si orase de piatră și case și temple și bai și vile de marmora se ridică în înfa-

tișări italice - dintr-o zi pe alta. Și negustori nenumărați cutreieră tinuturile și soldați de ai Romei se așează la sate după isprăvire, slujbei lor grele, și tot mai departe patrunde vorba română, viața română. Dar cei nou-veniți nu se mai gândesc la vechile lor patrii. În țara eroului Rege ei nu se mai simt Romani, ci Daci. Și Dacii cei vechi, ce au mai rămas în țară, nu se mai simt așa de înstreinați ca să fie la fel cu cei ce au devenit tot Daci, cu toată vorba și gândul și viața lor română. Iar cântecul muncii, ne anticele ogoare, începe să răsună în sunete române.

Ci din Miazănoapte bat mănjoși la porțile patriei robite Dacii - cei-liberi! Când principii au băut cupa morții, când Regele a sfârșit cu spada proprie valul vecinicii, poporul a dat foc satelor și cu femei, cu copii, cu vite, a pornit către muntii, ce tot mai departe dau ocrotire, în Nordul pădușos și salbatic, pribegilor dor-nici de libertate. Dar în aspra țară cârnoșă, costobocă, sarmatică, străinii din Sud nu-și pot găsi pace. Mor parintii de dorul patriei robite, iar fiii le mostenesc același foc sfânt de iubire a străvechei țărîne dace. Și fiecare generație, sfărâmând zagazul graniței române, năvălește în Dacia-mamă, de tributul de sânge Romei, care neîndurat zdrobește ceata navalnică: și miriade de Daci liberi sunt transplantați de Cezari, înapoi în patrie, ci - într-o lume română.

Și deceniu după deceniu Dacia își recapătă copiii pribegi, cari întăresc cu sufletul lor aprig viața roditoare a Patriei. Și când, după trei jumătăți de veac, cei de la Roma pierd nădejdea de a mai ține închise hotarele mureu puncte de barbarii germano-sarmatici, când slaba lor minte crede că îndarătul apelor late ale bătrânei Dunări s'ar putea mai ușor feri de diluviul barbar, Dacii cei liberi sunt cei mai navalnici, sunt cei mai aprinși, în lupta de reluare a Patriei.

Pe columna de marmoră palidă din forul biruitorului lui Decebal cea de ne urmă icoana a marilor lupte arată plecarea în exil a neîmbrăcaților iubitori de libertate dacici. Și Roma și Cezarul credeau că au biruit. Dar continuă contestare a biruinței au făcut moreu-noi, false, triumfuri, de D a c i c u s M a x i m u s, ale împăraților voacului următor: Maximinus și Maximus și Decius și Gallienus și Aurelianus însus.

S'au întors vremile: legionarii se retrag în Imperiu; Dacii se reasează în patrie.

Ci noui veniți sunt acum - după trei jumătăți de veac - mai puțin ca țărânii pământului dacic - de rassa și română și dace, dar de singură limba română - uniți pentru voce în aceeași iubire către pământul patriei lor comune.

Se pustiesc orasele de piatră și palatele și teatrele și băile, de granit și marmoră; se acoperă de balamida drumurile zidite de legionarii Romei. Se duc cei bogati, cei dornici de liniște, cei ce niciodată n'au iubit pământul Daciei. Dar din nou se îndesesc satele după străvechea obicinuire dacică. Din nou se clădesc casele numai după antica tradiție thracă. Și portul lucrătorilor țărînei roditoare a ramas același ca înainte de venirea oaspetilor italici. Și așezămintele victii lor simple, satene, înaintea cărora și Romanul trebuise să-și îndoaie legile lui rigide, organizând rural Dacia, se reintăresc, ca în străvechile timpuri libere.

De maroa lumina a Romei ramâne însă ne voci luminată Dacia. Melodioasa alintare a dulcelor vorbe italice robeste ne totii strănocii eroului Rege. Și numelui Daciei fugat de Roma, copiii Daciei îi pun în loc însus numele Romei. La Miazăzi de brâu de argint, pentru care au luptat până la moarte Dacii și legionarii, Cezarii întemeiază o nouă Dacie. Ci în Dacia cea adevărată, în mijlocul barbarilor cu cari nu mai seamana nici în graiu, nici în suflet, țărânii ogoarelor, pastorii turmelor, se simt romani, se numesc romani și întemeiază o nouă Românie.

Cetatea eternă a eroului Rege e de acum o cetate română.

Apărătorii ei vor străjui statornic în numele Romei. Din maroa ură s'a nascut maroa iubire. Diluviul barbar curgând de ambele părți ale burgului dacic spre lumina marilor calde, acoperind adesea cu valurile lui turburi și însus cetatea înaltă, nu va putea clăti nici o piatră din așezarea cea trainică a Romanilor dacici și a Dacilor liberi.

Astfel lupta cea mare a geniului Daciei cu geniul Romei, a rămas ca un simbol sacru pentru toate luptele onoarelor viitoare. Din maroa lor ură s'a nascut maroa iubire.

Cântă, Eterne, cântecul Daciei.

"Dacia, fecioara, turbură liniștea ta, divine Rômule. Frumoasă și crudă, ea pustie, ca arsita verii, cu navele de foc și jale, țărîta. Așa eră menirea fecioarei salbatică: să facă gol, să arinză musetea ta, o trageau spre tine, Rômule; dar salbatică ei libertate, de Diana, o mână înapoi în pădurile ei neapătunse, când tu, din liniștea ta turburată, întindeai brațul spre dânsa. Ci sufletul tău se aprinse odată și el, de ispitirile crudei fecioare. Și ai vrut și o cuprinzi. Cu țaria Atalantei zana neapropiată te-a aruncat la pământ însângerat de rani. Tu n'o iubeai tare și n'ai putut-o frânge.

"Și atunci Aphrodite, cu zâmbet de glumă ucigășă, a poruncit lui Eros să te săgete. Ardea sufletul tău ca soarele în amază. Ai prins-o, ai luptat, te-ai ranit și ai ranit-o, v'ati privit lung, dușmani de moarte, ai sarutat-o și n'ai cuprins-o. De focul rusinei ca și biruit-o, de ura puterii ca ai frânt-o, de flacăra mâniei ca ai sarutat-o, s'a pregătit să te ucidă. Și Aphrodite zâmbea divină: cum ar putea doi zei să se ucidă, decât iubind. Și tu, nebiruitule, ai biruit-o. Imbrățisarea ta eră dogoritoare de toată vâșia verilor tale aprinse, sărutarea ta eră dulce de toată melodia cântecelor tale italice, cuvântul tău eră blând de întreaga mângâiere a iernilor tale calde, ochii tăi erau luminoși de tot seninul marilor tale clare. Și fecioara care te urăse cum nu te mai urăse încă nici om nici zeu, te-a iubit cum nu te mai iubise nici-o femeie. Ea se făcu tu-îngu-ți și copililor ei, ea singură dintre femeile iubite de tine, le dădu numele tău. Și ei luptară și muriră, din veac în veac păstrându-ți: numele tău, chipul tău, gândul tău, glasul tău, lumina ta, gloria ta.

"Dacie, Rômule,
"Marire voua".

OMUL FĂRĂ ȚARĂ

de
ION SÂN-GIORGIU

Sînt omul fără țară,
Gonit de dughuri din hotară în hotară,
Sînt omul care a murit
În țara lui ca un nemernic
Subt grey blestem de vrac;
Si-a renăscut salbatic și puternic
Cu sufletul în infinit
Și gîndul înflorind ca un copac
În balarii de cucută și spini,
Printre străini ...

Sînt omul fără nume,
Ce rătăcește ca un Ahasver în lume,
Uitat de toți, neînțeles și neștiut,
La toate surd, la toate orb, la toate mut;
Si-atît de singur sînt,
De parcă n'ar fi nimeni pe pămînt,
Și tot ce rîde'n jurul meu și tot ce cîntă
Pe alții îi mîngîie și-i încîntă;
Iar mie
Mi-e dată doar aceeași lungă pribegie,
Și-aceiași pline'n lacrimi dospita
Mi-e daruită de ursita,

S'adun elanuri și puteri
Din grele
Infrîngerî și ingenunchieri
Și să pornească la drum fără hodină
Spre alte zări, spre alte lumi, spre alte stele,
Flămînd de tihnă ...

Sînt omul fără de cămin,
Ce bate în zădărl din moartă'n moartă,
Și n'afu capătîi, nici pat, nici scrip,
Să odihnească trupul meu batut de spartă -
Nu luminează nici un zîmbet pentru mine
În nici un prag
Și cînd pornesc la drum nu mă reține
Vreun suflet drag.
Și'n urma mea nu-i nici o inimă ce vîinge,
Nici o ființă nu se frînge,
Căci omul, fără nume, fără țară
Nu știe să trăiască, nici să moară ...

Și totuși țara mea nu mi-a rămas departe,
Pierdută în povești și în nirvane,
Nu ne desparte
Zid de moarte,
Doar munții grei și nesfîrșite bărăgane
Sînt tot atîtea vame
Spre dulcele profiluri diafane
A celor care'nalta lacrimînd enitalame
Și rugi de reîntoarcere tîrzie
Pentru cel dus pe drumuri de urgie ...

O, țară mea,
E toată vie'n mine ca o rană
Și-mi luminează ca o stea
Polara
Și-mi înfloreste ca o primăvară
Și cîntă ca un cor
De mierle și privighitori
La cîntători ...
Și astfel oduc în aspra mea prigoană
Ca pe o rugăciune,
Ce'n nopți de desnaștere'mi spune
Povestea ei de jortfe și infrîngerî
Și înaltarea ei din iaduri de carbune
Spre raiuri de lumină și de îngeri ...

Sînt omul fără țară, fără nume, fără casă ...
Și totuși țara mea răscoste maestruca
Alături de mine
Prin reci coclauri și printre jivine ...
O simt cum mă îndruga și mă mină
Ca pe un orb de gîna,
Și ca un înger vizitor
Îmi însoțește neîmplinitul dor
Din zare'n zare și în țară'n țară ...
Și de mi-e viață, fără cîr, de vîră
Și dacă moartea încă nu mă vrea,
Simțesc cum țara mea
Din vîcle și din brume
De pretutindeni îmi rîde'n lume
Și crește în singurătatea mea
Floare'eternă și nestinsă stea ...

Și-atunci eu nu mai sînt
Om fără țară, singur de vîmint,
Nu mai sînt omul fără Dumnezeu,
Urcînd calvarul umilit și greu,
Căci țara mea
E-acolo unde mă avînt
Spre-o nouă viață sau spre un mormînt,
E-acolo unde nenorocul
Îmi duce pasii prin tot locul,
E'n somnul sfîșiat de furturi rele,
Și'n rugăciunile strigate către stele,
Și'n suferința-mi și în moartea-mi grea
E pretutindeni țara mea,
O nesfîrșit de dulce binecuvîntare,
Har coborît din slavă ca un soare,
E țara mea
De care nu m'a smuls nici o prigoană
Și'n care mă îngror, ca o locană,
Și dorm în ea, și cresc, și reînviu din nou:
Om fără țară, cîrșetor erou ...

C A D R A N de
AL. BUSUIOCEANU

Poate nu va fi azi
Poate mâine poate la anul
Soarele nu'ncetează a-și învîrți în stihii
cadranul

Va veni iar o primăvară de faguri
cu albinele de gînduri
zumzaind în așteptări de flori
și'n muguri

Va veni iar o vară despletită
cu leneșul trup de aur scâlîndu-se'n are
cu soarele și somnul de plecare

Va veni toamna cu însîngerate oftări
în vîile cu ciorchinii la sân
despuiate de culegători

Și va veni iar o iarnă
de cenuse și fum
cu arhangheli morți în ceruri negre
scuturându-și cazutelo arini de scum

Poate nu va fi azi
Poate mâine poate la anul
Soarele nu'ncetează a-și învîrți în stihii
cadranul

Madrid Mai 1947

CLEPSIDRA

de
AL. BUSUIOCEANU

... wie das Gestirn,
ohne Hast
aber ohne Rast ...

GOETHE

In clepsidra fragilă a trupului tău
magica alveolă de eternitate
infim măsurată
număr orele clipele mele
strecurte fără grabă
iar fără zăbăvă
în fugarul nisip auriu

Orele mele
zadarnic încerc să le întorc
întorcând fragilul cristal străveziu
Fugă lor numeros reînăscută
fără grabă
iar fără zăbăvă
în inertul nisip se consumă
și genusa lor
nevăzută în trupul meu viu
ca într-o urnă s'adună

In fragilul cristal al trupului tău
ca într-o orbită pură de astre
măsoară orele mele fugind
fără grabă
iar fără zăbăvă
și'n tabletele gândului singur
fuga lor numeroasă înseamnă
între magice drumuri albastre

Madrid Mai 1947

ACUM SE MOARE

de
INA CRISTU

Ea singura era trează. Ea singura și noaptea acesta care gonesc
ca o alarmă dealungul geamului dela vagon.

Cat fusese încă ziua, încercase să alunge gândul privind concen-
trat câmpiile Austriei, care însă se încăpăținasera un timp să seme-
ne până la desperare cu toate câmpiile văzute dintr'un tren, într'o
dupăamiază de toamnă. Toate câmpiile vieti ei de până acum. Apoi su-
bunându-se unui vechiu obicei de-a scormoni durerea, de-a o suge,
de-a o murdări, se surprinse murmurând "Sunt în Austria". La început
cuvintele acestea aduceau cu ele un zid. În fața ei un zid, înalt,
cenusiu, un zid stilizat și abstract care însă ecouiza total noti-
nea de zid. În momentul când imaginea lui se fixa în fața ochilor
ei, înțelegea brusc tot ce însemna zid, tot ce nu înțelesese până
atuncea. Mai întâi, cat de departe ar fi fost de ea, simțea cum se
loveste de el. "Austria" ... și se arunca în zid iar după acela era
pentru catva timp lung îndurerată. Dar nu-și închipuia numai ca este
îndurerată. O durea tot trupul și haina interioară a trupului cu ra-
runchi, maruntaie, muschi. Ar fi vrut să-și cunoască în detaliu ana-
tomia pentru a putea urmări prelungirea socului în fiecare dositură
a ființei ei ascunse. După ce durerea se prelingea molcom în vine,
deschidea ochii ca ametita și încerca să înțeleagă. Dar dela înțele-
gere încolo se pornea o suferință și mai intensă. Zidul se puneă în-
tre ea și trecut și revenirile numai erau nădăruind posibile. "Aus-
tria" însemna fără îndoială multe alte lucruri încă - altfel n'ar fi
putut înțelege răscularea maruntaelor din ea - dar nu vroia să cau-
te, stia ca poate într'alta zi, în alt loc, lucrurile acestea toate
vor lua frumos forma lor în lumină. Pentru moment privea staruitor
câmpia impersonală din fața ei. Era multa tăcere peste câmpia acea,
o tăcere gravă care marturisea. Se petrecuse desigur în alt timp
aici lucrurile mari în care moartea se apropiase de oameni să le ti-
na tovarășie. Moartea pe care câmpia o purta în ea, moartea pe care
oameni depe câmpie o purtau fiecare în trupul lor, se ridicase la
suprafața și în momentul acela precis din trecut, deduse o altă cu-
loare, alte umbre și alte fructe vietiilor lor. "O câmpie vizitată în-
tr'alta toamnă de moartea ei". Pământul era încă răscolit de aminti-
rea acelei zile din trecut și din loc în loc un maruntaie de masină -
avion sau tun anti-aerian - se răsucea încă în pământ, desgolit până
la schelet și întortochiat patetic în jurul lui însuși. Câmpia era
singura și fiecare lucru care se nutreă din ea, imorțuităse aerul
ei de singurătate definitivă și totală, pomi, case, schelete de avi-
oane ... Căci scheletele dezolate luaseră desigur ființa din pămân-
tul detașat de el însuși pentru că odată își zărise de-aproape pro-
pria lui moarte înaintând spre el.

Apoi se întunecase încetul cu încetul și în geam nu-și mai vă-
zuse decât fața incertă care începuse să semene strănu cu scheletul
unui tank depe câmpie.

Închise ochii. După cateva clipe însă începu să asiste speriată
înlauntrul întunericului din ea la dansul frenetic al pomilor, cam-
piei și masinăriilor desgolite.

Deschise repede ochii. În compartiment era lumină și englezul
din fața ei se trezise și își privea ceasul dela mână ...

- Ne apropiem de Viena - o înștiință surzând. Apoi îi dătin-
se pachetul de țigări.

Lua masinal o țigare și se aplecă peste flacăra brichetei.

- Da, ne apropiem de Viena - spuse tragând un fum.

Spunea cuvintele în limba aceia străină, ascultându-le lung ra-
sunetul în ea, fericită de această reluare de contact cu realul.
Există, vorbea, fuma. Afară se lasase noaptea și câmpia desigur nu-
mai exista. Baga mâna în buzunar și pipăi pasaportul ca și cum ar fi
atins o amuletă. Întunericul dispăruse total ... Compartimentul își
reluase aspectul lui normal și fără poveste. Lângă use francezul dor-
mea cu gură deschisă.

Englezul continua sa vorbeasca:

- La Viena oarirea e lunga ...

- Controlul rusesc?

Nu stia nici ea de ce spusese cuvintele in soapta, parca pentru a nu trezi pe cineva. Poate pentru a nu se trezi pe ea insasi din visul pe care-l facea acum pe melangurile realului. Ar fi vrut sa-si astupe urechile ca sa nu aude raspunsul.

- Ce-ati spus? mormai englezul, prins si el de tonul ei secret.

Ar fi vrut se vorbeasca mai tare, dar simtea cuvintele ce nu vroiau sa fie pronuntate. Cuvintele tremurau in ea. Se agata de bancheta, prinsa de vraja si de frica acestui semiton ciudat. Apoi fraza accentuand, silabisind aproape.

- Nu, controlul rusesc nu vine decat la Ens Dorf.

Isi stinse tigara cu un gest sigur si surase englezului. Apoi se ridica de pe bancheta linistita. Un ziar cazu pe jos. Englezul se apleca, il lua si i-l intinse.

Era un ziar din tara ei. Ultimul ziar pe care-l luase in tren. Pe manseta scria: Octombrie 1946.

Francezul se trezise.

- Ne apropiem de Viena - il anunta englezul.

x x

Pe culuar oameni se ingramadisera la geamuri. Se apropiau intr'adevar de Viena.

- Nu vad luminile, spuse o fata care scoborase cu gesturi febrile geamul si se aplecase in afara.

Vorbea frantuzeste cu un usor accent meridional, in care salaslui ca o amintire valida de soare.

- Nici eu - raspunse englezul.

Se apropie si ea de fereastra si se pleca in afara, dar tot parul fetei cu accent meridional o lovea, ravasit de vant, in fata. Nu putea vedea nimic.

Culuarul devenise zgomotos. Oamenii, cei mai multi treziti in graba, mergeau, vorbeau, gesticulau.

Isi gasise un loc intre englez si fata cu accent meridional si era fericita de inghesuiala ce-i permitea sa le simta caldura trupurilor, sa se refugieze in colectivitate. In momentul acela ar fi vrut ca totul sa devina colectiv, sa se suprime orice bariera, sa se inchida toate usile spre camerele ascunse ale singuratatii ... Ar fi dorit respiratii colective, priviri colective, maini si gesturi colective ... Af fi dorit sa suprime din ea tot ce-ar fi putut-o diferentia de ceilalti. Se ferea de persoana ei particulara ca de un pacat.

Oamenii isi vorbeau dela un geam la altul, tinand aplecati in afara. Incusera cu totii sa vada lumina, dar rutine si raspandite. Cei mai multi spuneau ca nu putea sa fie Viena, ca in departare e un sat. Trenul avea probabil o mare intarziere. Licaririle slabe se apropiu. Erau intinse pe o suprafata mare.

- E sigur Viena - declara englezul intregului vagon, retragandu-se dela fereastra.

Nimeni nu intelegea ...

- Dece atata intuneric?

Vorbeau toti frantuzeste, apasand pe vocale.

- Continua sa camufleze probabil - spuse din capatul celalalt al culuarului, cineva razand ...

Nimeni nu-i raspunse. Nimeni nu radea. La fereastra vecina, oamenii inceusera sa vorbeasca cu voci groase, intr'o limba straina. Culuarul se umplu deodata cu soapte. Zgomotele soseau spre ea, impreuna cu vocile, cu intarziere, vatuit ca intr'o lume submarina.

- Da, o Viena, mai spuse cineva putin mai tare.

Era Viena intr'adevar. Podurile si semnalele rosii si verzi se multiplicaseră deodata, iesite parca din pamant. O sosea cimentata aproape caselo, cu ferestre si obloane inchise incepu sa defileze si ele. Afara era o mare tacere, pe alai, in case nicio miscare. Totul parea inghetat, inghitit de un spatiu fara sunet si fara lumina. Fata cu accent meridional, se apropiase mai mult de ea si privizandu-i mainile deasupra incheeturilor, i-le stranse convulsiv.

- Mi-e frica ...

N'avea dreptul sa spuna cuvintele acestea, de care ea fugise toata noaptea, gonind dealungul campilor cu trenul, cu gandurile, cu zvarcolirile din ea.

- Nu - ii raspunse - Nu.

- Daca asi intinde mana am impresia ca asi atinge casele din fata - continua fata - si de ce nu se vede nicio masina, de ce nu se aude niciun zgomot?

Trenul incetinise. Acum puteau sa vada mai bine casele, si din cand in cand cate-o fereastra slab luminata sosea din noapte spre ei...

Pe culuar nimeni numai misca. Un ordin secret de tacere ii invaluse pe toti.

Apoi parasira casele si soseaua cu plozi lungi. Se apropiu de gara. Trenul deabia se mai misca. Simti deodata ca aerul devine dulce, moale, static. Privi noaptea, era senina si clara.

Ooriseră in fata unui cheiu, luminat cu o sentinela la capat. Un chei fara zgomot si fara oameni, ca intr'un film mut. Era Viena...

x x

Acum nu-si mai aducea aminte decand se oprise trenul in gara. Trecuse probabil multa vreme, poate chiar toata viata ei se petrecuse pe cheiul acesta asteptand plecarea unui tren spre un alt loc. Deo camdata trenul era aici, nemiscat si tacut, si ea, odata cu el, legata de el, se instalase in prezent ca intr'o camera goala din care astepti sa pleci in oricare moment.

Cand, acum cateva ore, sau acum cativa ani, trenul se oprise, se scoborase pe peron, impreuna cu alti pasageri si umblase febril dealungul spatiului ingradit de sentinela pentru a rupe cercul de tacere, care se strangea din ce in ce mai mult in jurul ei. Umblase. Toti cei care se scoborasera din compartiment se exprima prin mers, nimeni nu vorbea. Le privise vasul sacadat si nesigur si gaturile intinse. Toti incercau sa vada peste capetele sentinelor ce se petrecea dincolo. Dar dincolo era intuneric. Probabil ca si ea facea la fel, dar pe ea nu se putea privi.

Dupa cateva minute obosise ... Toata nembdarea se retragea din trup, oboseala inlocuise febra de pana atunci. Incetul cu incetul totul ii deveni indiferent. Frica se instalase in sange, in muschi, n'o mai simtea.

Se lovise de englez care revenea dela capatul cheiului. Era enervat.

- N'am gasit niciun jurnal.

- Nici eu - raspunsese.

De fapt nu-cautase niciun ziar. Cautase altceva. Si nu gasise...

- Mai stam mult aici? continuase.

Pe chei era tot tacere, dar acum i se paruse normal sa vorbeasca.

- Nu stiu - raspunsese englezul - cateva minute, cateva ceasuri ... Ce oras!

Era subarat din vricina jurnalelor.

Se intorsese singura in compartiment. Francezul continua sa doarma. Se instalase in colt od bancheta libera si inchisese ochii. Niciodata nu auzise atata tacere. Se simtea stinghera in lumea aceea de umbre vatuite. Incerca sa se gandeasca la altceva, dar nu izbuti. Nu putea sa se gandeasca la nimic. Apoi vru sa doarma ...

Cand deschise din nou ochii, era probabil tarziu. Dar aici timpul nu trecea, aici dura. Siruri de oameni se miscau pe chei. Francezul isi aprindea o pipa.

- Le-au dat drumul pe chei. Sunt cei dela Viena.

Se ridica de pe bancheta, isi cauta in geanta tigarile si chibriturile si se apleca pe geam. Se simtea ca duce somn, dar nu dormise.

Noii calatori se urcau in vagoane si semanau cu toti oamenii care se urcau in vagoane, in toate tarile din lume. Cu o singura diferenta care insa n'o mai mira acum: nu faceau zgomot.

La capatul celalalt al compartimentului, francezul vorbea cu cineva care intrase: o fata. Fata isi buse valisele in fileu, isi scoase haina si bereta. In lumina violeta a vagonului nu i putea vedea decat trupul mic si subtire si parul taiat baeteste. Tinea o ma-

na în buzunar și cu cealaltă își netezea suvitela de pe frunte. Apoi se așeza ghemuit pe bancheta, ca pentru a ocupa cât mai puțin loc. Simți deodată nevoia de-a o privi. Nu stia nici ea de ce dar trebuia neapărat s'o vadă, să-i vorbească, să stie. Se îndreptă brusc spre ea. Avea în mână chibritele și pachetul de țigări. I-l întinse.

- Mai s-tam mult la Viena?

- Nu știu.

Îi răspunsese tot în franceză și luase o țigare.

- Nu știu. Cred că trebuia să plecăm în câteva minute.

Fata terminase de vorbit și ea numai stia ce să spună. Nu stia ce să întrebe. Nu cunoștea întrebarea la care ar fi dorit răspuns. Freca nervos chibritul de cutie. Flacăra era între ele două și orice s'ar fi întâmplat, acum n'o mai putea stinge. Fata avea pe toată fața o vîlășă întinsă, fără mișcare. Nimic urat... O simplă vîlășă străină, adăugată, tintuită pe fata ei. Îi surase. Un suras fără riduri, fără mișcare... Un suras stăgadi, din ochi, din buzele îndreptate, fără mișcare... Un suras de dincolo de ceva.

Ramasese nemiscată, fără să poată stinge chibritul, a cărui flăcără se apropia seruit de degete, fără a se putea mișca pentru a ajunge la locul ei, pe bancheta care pare departe, foarte departe.

Și fata spuse încet, șoptit, fără nicio nuanță în voce:

- Auschwitz.

Ea stinse flacăra chibritului care-i ardea degetele. Ramasera amândouă în întuneric și în tăcere ca într-o lume nouă.

- Mi se pare că plecăm - mai spuse fata. Nu-si aprinsese țigara.

Se îndreptă amândouă spre geam. Un suerăt lung și oameni care se urcau în grabă. Trenul încercu să se miste încet.

Englezul intra în compartiment.

- Credeam că numai plecăm - spuse venind și el la geam.

Fugise să prinda trenul și rasufla greu.

- V'ati urcat la Viena? - îi spuse fetei care continua să-si răsuștească țigara neaprinșă între degete.

Nu auzi răspunsul. Scoasese tot capul afara în noapte și își freca degetul. Abia acum simtea usturimea arsurii. Din gara nu se mai zăreau decât două, trei semnale, din ce în ce mai îndepărtate, din ce în ce mai slabe.

Se retrase dela fereastră.

Englezul continua să vorbească fetei cu vîlășă întinsă.

- N'aveti cumva un ziar dela Viena?

Se așeza la loc și închise ochii. Ar fi vrut să doarmă. Numai dorea nici să se miste, nici să întrebe, nici să aude răspunsuri.

Numai dorea să afle nimic...

- N'aveti cumva un ziar dela Viena? repeta englezul.

Nu auzi niciun răspuns... Probabil că fata nu stia englezeste. Simți că tremura.

x x x

Stia de totdeauna că îi vor spune să se scoboare pe un pod ca acesta, că nu-i vor da înapoi pasaportul, că englezul o va privi de undeva de foarte departe, de pe taramul omului care e în regulă, că re-a fost totdeauna în regulă, că fata cu vîlășă ciudată se va culbări într'un colt și își va întoarce chipul spre perete, că francezul va alege momentul acela exact pentru a dispărea pe culuar. Stia că soldatul rus - trebuia să aiba vreo 16 ani - o va împinge pe culetele compartimentelor, glasul acesta pentru a se agata de toate clăntorii. Mai stia că martorii nu vor veni, că timpul marturilor luase sfârșit nu de mult zdrobit de frică.

Dealungul drumului, tot timpul dealungul drumului, scena de o mie de ori mai reală ca acum, îi jucase în fața ochilor, printre schelete de tun, câmpie și tăcerea gării.

Imediat ce-o scoboraseră - veniseră încă doi soldați ruși s'o smulga de pe scara vagonului - trenul se desirase ca o omidă în fața ei, înaintase pe pod, dispăruse, se oprise probabil dincolo pentru controlul american. Un rus ramasese lângă ea, ceilalți doi intrasera într-o baracă de lemn. Rusul aprinse o țigare. Privea departe. Ea privea spre pod. Avea în mână o valiză mică. Puse valiza pe sine. Rusul mormăia vag ceva. Apoi altceva. Nu înțelegea nimic. Capul întreg îi huruia, se lovea de ziduri, mereu de ziduri, revenea spre

ea, dureros, plin, neînțelegător, repleca spre zid, se balabănea. Nu mai stia ce să facă cu el.

Ar fi vrut să-l țină pe sine ca pe valiză, să se odihnească fără el. Rusul vorbea acum tăind, adunând, alăturând cuvinte nemtesti, ciudate, sgrunțuroase. Când înțelegea că-i vorbea ei, îl întreba tot în nemteste, deodată calma dacă nu poate trece podul pe jos, în partea cealaltă. Când rusul încercu să rădă din plin, din stomac, din rarunchi, din vine, o duru din nou capul și vră să-l așeze pe sine. Acum înțelegea mai bine ce se întâmpla cu ea și nu mai vroia să-l așeze singur pe sine, ca valiză, dorea să se întindă întreaga ca să-si poată întinde capul. Rusul nu mai rădea. Îi făcea cu mâna, în jurul capului, semn a nebulie.

- Unde mă duceti - îl întreba. Uitase să-i aducă aminte din nou că pasaportul era bun. Ce sens mai avea un pasaport lângă podul acesta în plină noapte, o hartie între ea și întuneric. Și apoi hartia nu era bună, o stia, sau era bună numai în parte, sau numai un sfert din ea era bună, sau era bună... ce importantă putea avea. Iesise dintr'un spital în care totți erau bolnavi de aceiași boală, iesise nevindecată, îi lăsase pe ceilalți să moară pentru ea, crezuse că-i poate lăsa pe ceilalți să moară în locul ei.

Rusul vorbea din nou. Înțelegea că vroia s'o trimeată cu primul tren, în zori, la comandamentul sovietic din Viena.

Clatina din cap. Revedea acum strada cu doi plovi simetrici, reverentiosi și puțin caraghiosi (când batea vântul tare se salutau unul pe celălalt până la pământ), strada pe care se întorcea spre casa în ziua primului bombardament. Se ascunsese atunci sub un plov, rupându-i scoarta de frică - bombele cădeau din ce în ce mai aproape - ingenunchiasse pe pământul sgâlțat, crezând că...

Rusul o batuse pe umăr. Îi spuse că merge în baracă. Îi răsu se să nu se miste ca dacă nu: "Pam-pam!" Facu gestul revolverului cu mâna și plescai din limba a glonte. Apoi plecă. Deci putea să se miste? Dincolo trenul plecase oare dela control? Nu auzise niciun zgomot. Era la zece-cinsprezece metri de baracă. Fereastră mică. Lampă de gaz. Lumina pu ajungea până la ea. Puteau însă auzi orice zgomot. Își prinse capul între mâini. Trebuia să socotească repede. Se simți nodidită de gânduri ca de un viespar... Nu înțelegea de unde soseau toate amintirile să se agate de ea tocmai acum. Încerca să le îndepărteze. I se livisera de retina, tabloul din camera ei, telefonul, ea telefonând, un bagaj pe un scaun, - unde plecă? ... la mare? - oameni, tot mereu oameni, cei mai de aproape, cei mai de departe... Ultimul care se duse fu brutarul din colt care venise să-i aducă o pâine albă înainte de plecare. Fratele ei plangea, se așezase pe un scaun în fața ei, încerca să-si aprindă o țigară și plangea. Era prima dată ca-l văzuse pe fratele ei plângând.

Se așeza pe sine a sfârșeală - poate o vedeau dela post. Niciun semn dela post. Se lungi pe sine. Niciun semn dela post. Încercu să se țarasca. Simți un gol în cosul pieptului. Tinea buzele strânse. Pământul era ud, își dadu seama că plouă. Ajunse la capul podului. Lupeca de pe sine, lovi o piatră cu piciorul. Se opri - își mușcă brațul. Altfel ar fi urlat. Aceiași tăcere la post. Continua. Acum nu mai putea privi în jos. Printre sine un joc de fiare, apa jos de tot presimțită în întuneric. Se țări mai repede. Nu stia dacă-i era frică, i-era probabil groază (palma de-atunci, îi daduse tatăl sau o palmă pentru că plangea în întuneric. Era la țară. În fața casei un zarzar. O cucuvalie pe casa).

Încerca să nu se gândească, se pomoni gândind că n'ar trebui să moară, pentru că odata cu ea va muri palma aceea, și plovi reverentiosi și un invalid care venea să aducă laptele acasă pe vremuri și de care ea singură își mai amintea. Acum ajunsese să respire mai bine, să-si coordoneze mișcările noi de taratoare, era la sfârșitul podului. I se pară că vede o lumină, o lumină din partea cealaltă. Sau un zgomot. Nu, zgomotul venea din... Întoarse capul. Nu mai vedea nimic în spate, auzi însă rusul tăind. Sări în picioare. Fugi. Întorcea din când în când capul. Când întoarse a treia oară capul văzu lumina pe care rusul o tintise spre ea. Un fol de proiector ca la masini, își spuse. Rusul urla. Din partea cealaltă a podului, spre ea, alt proiector, se aprinsese acum, și alte tipete. Rusul îi țipa să se oprească, da probabil asta țipa. Se opri o clipă, ea singura în plină lumină, rusul nu venea după ea, urla doar: înțelege că

se găsea pe un loc interzis probabil și unora și altora. Tot ce putea rusul să facă era să tragă, după ce-ar fi obosit de tipat. Acum tipa încă. Mai făcu un pas înainte. O dădea un picior. Nu pricepea legile lumii acestea noi, a lumii acestea de poduri în care se mergea altfel, altfel se respira, în care se murea poate altfel. Îi venea ni brusc să plângă, să-și plângă singura de mila. Apoi își dadu seama că ceace se petrecea cu ea nu era adevărat, că nu-i se întâmpla ei, ci altcuiva, că ceilalți puteau muri, că moartea lor putea fi adevărată dar nu a ei. Și asta o bucura. Începu din nou să fugă. Rușul numai tipa. Nu înțelegea bine de ce nu mai tipa rusul. Ajunse la mijlocul podului. Desigur că auzise focul de pusca - sau era revoluția? mai multe focuri chiar, și în ea ceva calm ca o tristete care se revărsa. Dece nu mai fugea acum și se prăvălise cu o mână în pământ?

I se pare probabil că moare.

TERTINE PENTRU PRIETENI

de
NICHIFOR CRĂINIC

Să bem, prieteni! Cine știe, mâine,
Când vor veni talente mari și noi,
Din truda noastră ce va mai rămâne?

Ne-o'nvăluie uitarea 'n umbre moi:
Dar moartea când va fi să ne despartă,
Eu vreau să fiu întâiul dintre voi.

Ce 'nseamnă gloria? O cupă spartă!
De spuma ei postuma nu mă tem
Că timpul dintr'odată o desartă

Avemenea baharului ce-l bem.
În veci n'ajung egale între sîne:
Ce suntem, ce voim și ce creem.

Tot una mi-e, prieteni! Știu eu bine,
Când voi dormi, de mult, în țintirim,
De cântecole mele și de mine

Vor zice alții: "... A, ne amintim, -
Nichifor Crăinic în literatură
N'a fost un nume, ci un pseudonim".

Iar voi veți fi bătrâni, cu mintea sură,
Și n'înțelegând că, dacă arta nu-i
Iubirea 'n viața-i singura măsură,

Veți aduce noteca de ne grui
Pe-o toamnă ca și asta de târziu,
Și'n inimă cu amintirea lui,

Sub ăst umbrar de viață ruginită,
Veți închina și pentru cel plecat
Grăind cuvinte de prietenie.

... Eu voi dormi, desigururi înăceat.

ANTILETHE

(fragmente de jurnal)

de
VINTILĂ HORIA

Florența, 21 Decembrie (1946)

Calatoria dela Arnaz până aici a tinut trei zile. Am plecat de acolo Duminică 15 Decembrie și a trebuit să ne oprim o zi și o noapte în Torino, căci Olguta nu se simțea bine. Am ratat singur prin orașul acesta împregnat de Risorgimento și de amintirea regilor care au făcut Italia. Duminică după masă m'am urcat până la Superga, cu tramvaiul cu dinți, care s-a încet și s-a scurs printre coaste patate de zapada. Catedrala a fost construită din inițiativa lui Victor Amadeu al II-lea în plină înflorire barocă, mi se pare pe la 1730, de arhitectul sicilian Filippo Juvara și are aceeași infatisare cu mănăstirea benedictină dela Melk. E probabil mănăstirea aceluiași artist. Imensul cavou baroc de dedesubt, în care se adăpostesc oasele membrilor familiei Savoia, n'are nimic din severitatea lugubră a "Kaisergruftului" habsburgic. Pare un vesel loc de odihnă, spiritualizat ironic de gratia draperiilor de marmură aruncate peste morminte și de ornamentele aurite care scîlbesc cald sub lumina.

Torino era în vale, departe, scufundat în coată. Se vedeau numai colinele din apropiere, smaltuite de zapada și un soare roșu care cădea, încet, după un deal. Mi-a venit în minte versul acesta: "... cum cade soarele peste munti / ca o tortă de moarte".

Luni dimineața am cautat, printr-o liniștită ninsoare decembrie, palatul regal. Orașul era alb, închis sub clopotul zăpezii. Aveam mereu impresia că mă aflu la Stuttgart, în iarnă lui 1941, într'atât mă impresiona atmosfera aceea de "rezidență" provincială, cu cei doi cai de piatră dela intrarea curții de onoare, cu zidurile galbene ale palatului în care nu mai trăia nici un rege, înșa la ferestrele caruia se miscau perdelele somptuoase ale unui trecut încă viu și elocvent. Am traversat curtea interioară și am ieșit în parcul din spate. Ninsoarea fosnea cazand printre frunzele uscate ale tanilor, se depunea calm pe statui, pe peluze, pe balustradele arcurile ale balcoanelor și ale scarilor. Ningea în parcul palatului regal din Torino și eram singur, plecat melancolizat de zapada care mă tragea în urmă, spre alte ierni, o zapada de oras friguros și comod, așa cum nu mai văzuseră de ani. Dincolo de copaci zaream turlele și acoperisurile îndepărtate, parca din alta lume, din lumea de dincolo de parcul regal.

Am intrat apoi la Palazzo Madama, pentru a vizita expoziția cărții franceze. O mediocră și desgustătoare harababura de volume anonime, din care n'am putut alege nimic. Nimic decât chipul palid și obosit al acestei Franțe care se stinge. Și totuși scriitorii ei, sunt printre cei mai mari și mai interesați ai clipei de fată. Cultura Franței o încă în fruntea lumii. Inșa dintre scriitorii ei adevărați niciunul nu figura în balcul acela descurajant și oficial.

23 Decembrie (continuare).

După masă am plecat spre Florența, înșa la Genova am intrerunt calatoria spre a vizita orașul. Era spre seară. Ore penibile, cu tristeti și descurajări accentuate de deranjamentele din jur, de lumina slabă și de vântul rece care batea dinspre mare pe sub porticele nesfarsite. La un cinema am încercat să uit dezolarea care mă cuprinsese, înșa n'am reușit. Mă vedeam singur în orașul acesta străin, neștiut de nimeni. Ce cautam acolo? Încotro mă duceam? Ce mă putea aștepta la capatul acestei calatorii? Aveam banii pe tanc. Nimeni în lume, în clina aceea nu știa unde mă aflu. Dacă se întâmpla ceva, dacă îmi cădea în cap tavanul sălii construite printre ruine ... Cîna penibilă și saraca în restaurantul gării. Așteptare în frig. Urletul vântului printre pernele pustii. Vântul exilului ... Orașul acesta are două defecte insuportabile, spune Ion Petrovici într-o carte de calatorii prin Italia pe care am citit-o nela săisprezece ani: Bate vântul fără încetare și trecatorii scuipa fără jena, în dreapta și'n stînga, superati pe soarta parca. Altcăva n'am avut în cap, tot timpul sederii mele la Genova, decât pensă-ul acesta turistic, ieșit

la iveala din cine stie ce vizuina a memoriei.
La Florenta același vant, mai talos și mai nesuferit, dinspre mun-
tii acoperiti cu zapada. Pana la pranz in cautare de pensiune iefti-
na, pe la institute calugaresti. Pretutindeni primeau numai femei. Am
esuat in cele din urma intr'un hotel din Via Finiguerra unde am tre-
surat de frig pana a doua zi, cand am revenit la pensiunea de astava-
ra. Frig pretutindeni si vant. Alaltaori insfarsit, gratie unui Ro-
man binevoitor, am gasit pensiunea aceasta de surori germane, pe Via
le Michelangiblo, unde speram sa ramandm cat mai mult, caci e mai
ieftina chiar decat cea de la Assisi.

25 Decembrie.

Asta noapte, dupa ce ne-am intors de la pomul lui C. unde fusese
invitati, am asistat la messa oficiata de un preot german in capela
surorilor. Lume multa, in incalzirea golasa, improvizata lacas al lui
Dumnezeu de maini ploase, dar neabile. Chiburi de Nemti, blonzi si
slabi, chinuti de departare si de infrangere, ca si noi. Aproape de
ora unu s'a auzit o bufnitura infundata si cateva tipete. Cazuse ci-
neva. De oboseala? De emotie? De foame? Un om inalt, cu chipul cenu-
siu si tras, a aparut in prag, sustinut de subtilori. S'a asezat in
hall, pe un scaun. Langa el a venit o femeie cu parul roscat, cu nas
aquilin, cu o privire ratacita scormonind nu stiu ce dincolo de lu-
ciul indiferent al parchetului. Serviciul divin continua. Barbatul cu
chipul cenusiu, cu o haina civila si cu oisme militaresti, statea nă-
miscat in fotoliu. Langa el femeia aceea disperata, inutila, crispa-
ta pe un pumn de lacrimi pe care nu-l putea plange. Un tanar blond
a iesit apoi din capela si a inghenunchiat pe scara care duce la etaj.
Cat timp preotul a cetit Evanghelia, tanarul a ramas nemiscat, cu
spatele spre mine, cu fata spre altarul din fata alaturata. In semi-
intuneric ii zaream spinarea miscandu-se in ritmul rugaciunii. Cand
s'a ridicat si a revenit in lumina, i-am vazut ochii rosii de plans.

7 Ianuarie 1947.

Arno a inghetat. Langa Ponte di Ferro si Ponte alle Grazie, aco-
lo unde cursul apei e mai lin, s'a prins o crusta groasa, care unos-
te cele doua maluri. Trecatorii se opresc, se sprijina pe marginile
cheiurilor si privesc curios acest spectacol rar. Se pare ca din 1929
reprezentatia aceasta nordica n'a mai avut loc. La Roma a nins si
termometrul, ca si aici, a trecut de 6 grade sub zero. La Venezia au
fost mai mult de 11, iar la Viena 20. Masse de aer inghetat navelesc
din Siberia si din campurile blestemate ale Rusiei. Ura intro oameni,
frig si mizerie, asta se ascunde sub formula "lumina vine de la răsă-
rit", pe care intelectualii nostri o agita prin gazete, cu aceeași
fervoare servila cu care imaginau mai ieri ditiramba filo-toutonice.
Prin Mitica la salvarea Romaniei: Sau, capul ce se pleaca...

11 Ianuarie.

Daca intalnirea pe care am trait-o acum trei zile (Miercuri 8),
ar fi avut loc cu zece sau cu cinci ani inainte, n'as fi gasit cuvin-
te sa o descriu, as fi tremurat inca, in fata hartiei, de emotiile
grandioase ale zilei aceleia. L-am cunoscut pe Giovanni Papini!
Astazi insa nu mai am entuziasm pentru oameni. Fie ca varsta entuzi-
asmei fara leste se inchee catre treizeci de ani, fie ca omul de
dintr'odată de opera nu ma mai intereseaza. Pentruca n'am intalnit inca
omul perfect, creatorul-imagino-fidela-a-operei, pentru ca atat Crai-
nic, cat si Blaga, atat Pillat cat si Bontempelli, atat Max Moll cat
si Papini, adica toti acei pentru care as fi ars ca o tarta acum
cativa ani, m'au facut sa regret unora placerea de a-i fi cunoscut,
de a fi surprins in micul lor spatiu biologic, desfacut pentru o cli-
pea de marele spatiu spiritual al operei lor, trasaturi asemenea
descurajantei imensitati a regnului uman.
Valul de frig nu trecuse inca. Era o dumzambinaza opaca, murdara,
asa cum numai Sudul acesta fara zapada poate sa cunoasca, cu palmi-
eri chinuti de un vant inghetat si inutil, cu anele raului congela-
te de mirare, ca un copil palmuit fara vine. In Via Guerrazzi, la
numarul 10, m'am oprit in fata unei vile, retrasa intr'o gradina ne-

ingrijita. A venit sa-mi deschida Mario Gozzini, de la editura Vallec-
chi, care-mi prilejuise aceasta vizita. In carul scarii, incadrat de
semi-intunecul dinnauntru, mi-a iesit inainte Papini insus. Ma af-
lam dintr'odata in fata unuia din vechii mei idoli: Inalt si drept,
cu parul castaniu, cazut in tinereasca dezordine peste celebra ura-
ciune a chipului nestins de ani. Un Papini fotografic si neschimbat,
asa cum il stiam din imaginile indelung contemplate odinicara. M'a
pofitit inaintu, intr'o camera calda, (cat i-am invidiat soba incin-
sa care dudua intr'un colt!) o camera fara personalitate, aproape
rustie, mobilata cu cateva fotolii uzate, cu o masa si un scaun si
un dulap cu carti de-a-lungul unei perete. Mi-a venit in minte came-
ra de lucru a lui Ionel Teodorescu, din strada Romana, care ma impre-
sionase tot atat de prost acum sapte ani - si, prin contrast, linis-
tea intima si populata cu zeci de lucruri frumoase si atasante din
deliciosul interior al neuitatului Ion Pillat. Stiam de Papini ca e
batran, aproape orb, aproape desconus. L-am gasit asa cum mi l-am
inchipuit eu intotdeauna. Un vlagjan solid, cu o puternica voce ba-
ritonala. M'a intrebat despre Alexandru Marcu, imediat, insa n'am
stiut sa-i dau prea multe amănunte. Stiam ca fusese inchis, a o i e-
liberat... Apoi despre mine. I-am povestit despre "Mesterul Manole"
si despre numarul pe care i-l inchinasem odinicara. Asta l-a intere-
sat dintr'odata. Despre lungul eseu pe care i-l consacrasem. S'a a-
plecat spre mine: - C'erana anche delle immagini? - Si, che c'erano.
... De unde le-ai luat? - Din "Gianfalco". - Aha, din cartea lui Vi-
viani. - Si parca extrem de multumit, ca-i reproducesem chipul in re-
vista mea. S'a sculat apoi, a scos dintr'un raft "Lettere agli uom-
ni" ... s'a asezat la masa si mi-a dedicat-o, cu ochii langa ronite,
urmarind de aproape mersul tacului pe hartie. Apoi s'a deschis o usa
si din prag a strigat spre el o fetita, insotita de o fata mai mare,
amandoua impregnate de trasaturile celui care scria: - Babbo, é arri-
vato il barbiere. Dintr'o camera alaturata se auzeau alte voci. Lui
Papini ii plac oamenii. Mi-a promis scrijinul lui, incoace ce privos-
te posibilitatea de a colabora la revistele de aici si m'a invitat
sa-l vizitez cat de curand si sa-i spun cum mi-a placut ultima lui
carte. Apoi confidential: - Nu ventruca esti traducatorul meu si ven-
truca ai scris despre mine. Auguri! Am reintrat in frigul de afara,
casnindu-ma sa ma conving ca ieseam de la Giovanni Papini. Nu era via
na lui. x)

x) Nota. Aceste pagini fac parte dintr'un lung "jurnal de exil", plin
de insemnari scrise aproape zi de zi, in fuga condeiului,
in anii cei mai aspri dar si cei mai frumoși, din viata mea
in Lagarul de la Krummhöbel si Maria-Pfarr, Roma, Assisi, Flo-
renta, Stresa... Letho era fluviul uitarii, in care sufle-
tele celor morti se spalau de amintiri inainte de a intra
in eternitate. Antiletha am botezat acest jurnal, pentruca
totus sa nu uit.

TĂLMĂCIRI DIN LIRICA BRAZILIANĂ CONTEMPORANĂ

Publicam aceste pagini de talmăcirii, ca un omagiu adus Braziliei, care a dat un gen nou adăpost atator Romani, în coasurile cele mai grode și mai nesigurate ale existenței lor.

MANUEL BANDEIRA

Balonasa

În piața din cartierul mărunț,
Un om guraliv își strigă balonasele colorate:
"Cea mai bună distracție pentru copii!"

Împrejurul lui, o grămadă de copii săraci,
Privind cu ochi foarte rotunzi marile balonase foarte rotunde.

Între timp, piața freacă.
Încerc să sosească micile burghoze sărace
Și slujnicele micilor burghoze înstărite
Și femei din noroc, și snalătorele din împrejurimi.

În barăcele cu roșu
În barăcele cu cereale
Lângă panzele cu zarzavaturi,
Paraua e preocupată cu inversunare.

Copiii săraci nu văd mazărea fragedă
Roșiile plinute
Nici fructele...
Nimic.

Se vede bine, că aici în piață pentru ei balonasele colorate
sunt singura
marfă folosită și cu adevărat indispensabilă

Vânzătorul neobosit strigă:
"Cea mai bună distracție pentru copii!"
Și în jurul omului guraș, copilașii săraci fac un cerc nemișcat
de dorință și uluire.

CASSIANO RICARDO

Testament

Las ochii mei orbului
Care locuiește pe-acastă stradă.
Las nădejdea mea
Celui dintâiu sinucigaș.
Las politicii urma mea
Lui Dumnezeu ultimul meu ocou.
Las focul meu smet
Celui mai trist îndrăgostit
Care se va pierde fără lanternă
Într-o noapte de ploaie.
Subarua mea o las fiscului
Care m'a necărit de izvoare;
Și tibie piciorului atârnat
Într-un cântăreț din flaut
Să cânte cu sunetul ei
Femeii și gârșii.

Frumusetiilor lunii
Le las privirea fixă și blândă
Cu care - din fotografii -
Le voi privi mereu.
Privitorilor noștri
Celor de ultimă oră - celor ce rămân,
Surâsul launtric, liniștit,
Care pe buze nicidecum nu mi-a venit.

CARLOS DRUMMOND DE ANDRADE

Îndrăgostitele din Minas

O îndrăgostită în fiecare municipiu,
Municipiile din Minas sunt douăzeci și cinci și zece.
Dar adevărata dragoste unde se va ascunde:
În Varginha, Espinosa sau Caratinga?

Căile ferate împart corespondența
Ștergându-o verde - ca telegramele.
O scrisoare - pentru fiecare îndrăgostită
Și iubirea învinge diviziunea administrativă.

Pentru Teófilo Ottoni sărutul merge pe cale aeriană
Mângâierile din Sud sar în Mantiqueira,
Dar cele mai bune, cele mai dulci îndrăgostite
Sunt cele din Santo Antonio do Monte și Santa Rita.

Între timp, în Capitală, un om indiferent,
Rece, îngrămădind doșare pe masă,
Înscală iubirea, trăgând la sarinograf
Acéași scrisoare pentru toate îndrăgostitele.

PEDRO DANTAS

Auto-Critică

Cânt romantic
Neconformat,
Al meu cântec
Era despiertat.

Senin estot
Braz-ruet
Am fost poet
Ami carnation.

Si polarnist:
Versul meu liric
Ami mult poet realist
Ami fost hemic.

Azi însă versul meu să curgă
Vegh suflând tuturor
Fără artificii, simplu, ușor, fatal,
Cu fraze curgând og 'n Hater
Si cu farte ascunse, fierbinte,
A marilor senke în Carnaval.

AUGUSTO FREDERICO SCHMIDT

Sclav în Babilonia stau și aștept moartea

Sclav în Babilonia stau și aștept moartea
Nu mă privesc cerurile triste și-obscur
Nici luminisurile, nici albastrul ferice,
Dacă moartea o aștept, sclav în Babilonia.

Sclav în Babilonia, nu mă privesc
Cântecele aduse din Siam de vânturi
Cu neauzitele voci ale-ăducerii aminte
Dacă moartea o aștept, în Babilonia sclav.

Nu mă privesc iubiri sau speranțe
Dacă sunt sclav, jinduind după moarte
În Babilonia, unde uit

Tot ce am fost, aurore și visuri
Si-amăgitoarea, perfida dulceț
Care'n acest exil mă împlinse.

PAULO MENDES CAMPOS

Cântec

În singurătatea albastră
Din Copacabana intrai,
Fugii pe plaja întinsă
Dar fata de rege n' aflai.

Târziu de tot, în Leme
Sfârșit, mă 'mbătați într'un bar,
Cu marea mereu în față
Și mâine întoarce-m'ăși iar.

MARIO QUINTANA

Poemul

Un poem ca o înghititură de apă băută în întuneric.
Ca un biet animal tremurând rănit,
Ca o mică monedă de argint pierdută întotdeauna în pădurea

Un poem fără altă neliniște, decât misterioasa lui condiție
de poem.
Trist.
Însingurat.
Unic.
Rănit de frumusețe mortală.

Din limba portugheză
de
ȘTEFAN LACIU

POEZII

de

VASILE POSTEUCĂ

MIORITĂ

M'as tot duce, duce-m'as
Cântă-mi iar, măi buciumas ...
M'as tot duce, nu știu unde
Inima nu-mi mai răspunde
Și de-o vreme mă tot bate
Bădă de-o singurătate ...
Că trecut în sus se plai
Mândră, fata unui crai
Și de-atuncea nu știu vine
Desfrunzește codră 'n mine ...

Și m'as duce duce-m'as
Cântă-mi iar, măi buciumas ...

JOC

Două stele logostele,
Ochii mamei în inele,
Râd din cer printre zăbrele,
Unde-i tata? Ku-i ... Și-i jele ...

Știe Maica Precista,
Inima și-o boală grea ...

Dumnezeu le vede toate!
O minune, numai una ...

Ia-l și adă-l pe 'nserate,
N'am tătic să-mi prinda luna ...
Azi și ieri, singurătate ...

SINGURĂTATE

Urlă un câine de peron
Urlă prelung și monoton,
Urlă un câine de peron ...

Un tren departe fluera,
Un tipăt lung de cucuvea
Și noaptea neagră se lăsa
Fără nădejde, fără stea,
Și câinele urlă, urlă ...

Era bergnul gol de tot,
Pe-un țarm de mare idiot,
Pe unde plânge Dumnezeu ...
- Esti singur, frate? Sunt și eu.
Și câinele urlă mereu ...

Și tu prietene, fără stăruie
Te aștepta, vei fi bătrân,
Ca toți acei care rămân,
Însingurați pe-un țarm negru ...

El n'o să vină din război,
Dar nu ești singur, suntem doi,
De ce vorși lacrimi în noroi?
Nu mai ești singur, suntem doi ...
Ah, lacrimile din noroi!

Ascultă, câne-al nimănui,
Hai la plimbare, frate sui,
Atâtea am și eu să-ți grui ...
Si eu sunt câne-al nimănui!
Și cânele urlă hai-hui ...

Aveam și eu odată prag,
Azi sunt departe și pribeg,
Si-asa-s de singur, frate drag!
Și lacrimile curg șirag ...

Se face sufletul noroi ...
Hai câne fără de ogoi,
Si vom urla prin vânt și ploii,
De-acu înainte amândoi ...

P O E Z I I
de
FAUST BRĂDESCU

M'APASĂ STÂNCA ...

M'apasă stânca ...
stânca eternelor dorinți,
în care speri,
cu care te mînti
de când te naști și până mori.

Uneori,
c'o lovitură de umăr dată'n plin,
încerc s'o mut din loc,
s'o'nclin,
să-i frâng apăsarea de munte.
Zadarnic! ...
Pe frunte,
îmi siruie broboane de sânge ...
Ce chingă nemiloasă de mine o strînge?
Cu ce zidărie de mine-i lipită?
Stîncă-avîntătoare,
stîncă nedorită ...

Ades, prin minte-mi trece
o boare de speranță ...
De-ai apăsa acum pe-a sufletului clănță! ...
Si lîng,
vale de rîu în mine să sparg,
pe unde păcatule să curgă șiroi,
ducînd înapoi
odată cu ele
și stîncă dorințelor mele.

Dar gândul o vis ...
și'n mine,
o mie de gîngi o retine,
neclintită și creă ...

De-ar putea face fiecare ce vrea! ...

De-ai putea prăbuși stîncă de pe spate,
în rîul plin de lacrimi și păcate! ...
S'ar naru cu ea tot raul ce mă doare.
Soare
ar fi în jurul meu și'n mine.
Ușor s'ar scurge zilele senine
și'ncet uitarea s'ar așterne peste umilinți ...
Ași vrea, dar ...

M'apasă prea greu stîncă eternelor dorinți.

OPREȘTE CĂLĂ TOR ...

Oprește călător
fără cămașe,
fără zabuș,
ce treci în goană
nebun.
Oprește! ...
Ti-i fruntea'n sudoare
și calul în spume.
De cine amuze
ai teamă de fugi?
De diavol,
de lume
sau murmur de rugi? ...
Îți tremură mîna și frăul se sbate.
Pe umeri,
pe spate,
sudoarea lucește,
ca boaba de rouă,
ca solzul de nește.
Oprește! ...
De unde vii și unde te duci
în negura noapții
pe dealuri,
prin lunci ...
trecînd ca o umbră
prin mijloc de sat,
cu rîntul în haosul lumii 'nfundat? ...
Cu parul vâlvoi alergi în neștire ...
Ce cauți în noapte?
Mormânt? ...
Mîntuire? ...

Deși butoiul era destul de incomod, nu pot spune că m'am simțit prost în seara aceea plină de noaptea.

Prietena mea se complăduse că la ea acasă. N'am întrebat-o la ce ea cunoscuse mai înainte butoiul, căci eu intrasem într'un astfel de alai pentru prima dată în viața mea.

În timp ce prietena mea fredona fericita o melodie, Diogene mi-a apărut pe neașteptate în minte și m'am batut cu laba peste frunte.

- Înțelegi de ce lăcuia el într'un butoiu? Amice, dacă nici în această lecțiune practică, n'ai priceput nimic, apoi ... du-te și te spânzura, mi-am zis.

Uite, așa m'am întâlnit la lăcușă cu filosoful grec.

Și iarăși au mai trecut câteva luni, repede, așa cum se perinde etc.

Intr-o altă zi, tot de vară, senină și caldureasă, am făcut cunoștință cu Ivan. Își ascundea cu mare grijă trecutul. Era atât de enigmatic, că eu îl banuiam de "rint rus", ajuns și el "persoană lăsată" în lagerul nostru. Era foarte sărac și tot ce castiga, bea. Cădea apoi pe marginea drumului și vorbea:

- Că să fie și săracul fericit, nu trebuie să aiba nicio dorință. Niciuna. Să nu dorească nimic. Căci dacă nu-și poate fi un Diogene, este un nefericit. Diogene, c'a fost Diogene și filosof și tot n'a putut răspunde celor trei întrebări celebre pe care și le pune de câte ori ieșea în usa butoiului: "De unde vin", "cine sunt" și "încotro merg"?

Dar eu le-am deslegat. Eu nu-mi mai pun nicio întrebare, căci "merg într'acolo de unde-am venit și sunt Ivan! Ivan asta care doar m'e'n sant, sub copaci, care îmi arde unde-are și n'are nevoie de nimic. Sunt mai fericit ca Diogene!"

Eu îl credeam și nu-l credeam. Îl admiram totuși.

Odată, am ieșit amândoi la plimbare și am trecut pe lângă coliba mea, pe care abia o terminasem. I-am spus că am intenția să mă emancipez, să-mi iau lumen' în cap, alică. L-am întrebat dacă n'ar dori să i-o las lui, să aibă și el unde se odihni. Ochii lui Ivan au strălucit și a întins mână după chei. Eu le-am bagat însă, repede în buzunar și l-am rugat să mai aștepte, pentru că mi-o ceruseră și alții, etc.

Ivan a priceput și mi-a vorbit foarte răpăș:

- Ți-ai batut joc de mine! Diogene s'a dovedit prea slab. Nu mă așteptan la asta din partea ta. L-ai omorât pe Diogene! Ce mă faci cu acum, singur, fără Diogene?

Și s'a dus din nou să bea.

Mi-a părut rău de rău, dar n'oi mai puteam întreba.

Și aceasta a fost ultima noastră întâlnire cu Diogene.

Filineu închise caietul.

- Pe el, optei, să-i facem critica, zise Bernardin. - Ascultăți-vă celții, să-i scărmanam blana lui de literat.

- Cum poate afirma Filineu că "reziurile de tantari bazăiau plăcut și armonios", zări Pufi. - N'ajungea "plăcut"? Se stie doar că le suraratori sunt când te'nteră. E un plonasm.

- Așa-i aude autorul, zise Tutti. - Vrei să scrie după normă?

- M'am referit la bazăit și nu la intențuri, se apăra Filineu, care-ai vedu seama că făcuse o greșală. Că doborâciu însă, și n'auzina de argumente. - Țin să precizez, că "plăcut" nu-i tot una cu "armonios", încetu Filineu. - Deschide mai des dicționarul, Pufi, și n'ai să mai pui întrebări care-ți tralanza știința. "Plăcut" viho de la verbul latinesc: Placere-placui-placitum, placere, aceasta își are rădăcina în scrisorile, etc. ...

Si Filineu vedea că după o rădăcină de această împerecheare vorbea nu numai că nu era un plonasm, ci din contra, era o figură poetică genială.

- Este prima ta compoziție, îl zări Bernardin, în clipa când anunțase o nouă serie de lecții ale unui nou curent literar derivat "Cu necesitate" din aranjamentele lui.

- Prima ... Estetica ...

- Este bună. - A zis foarte buna, ca să nu devii un increzut. Dar nu-mi plac comparațiile celea unde vorbești despre "un manunchiu de flori în care fremătau stropi din sufletul tău" (chiar dacă le-ai cu los singur, cum spui), și nici "florii simțimintelor".

- Eu le găsesc, totuși, poetice, interveni Pufi.

- Nu-s poetice. Sunt infantile! Filineu este flacau de-acuma, zise Bernardin. - Nu ne-a spus-o chiar el?

- Scriitorii celebri au comparații și mai și decât acestea, a daose Pufi.

- Ei sunt deja celebri! S'au impus! Cine mai are curajul să-i critice?

- Ține gura, Filineu. - Ai să scrii o lucrare și să-i scrii pe ei, zise Tutti.

- Do ce să scrii? - De comparații și de simțiminte, vorbești în sfârșit acesta. - Comparațiile nu-s alea. - Lăsați-mă să scriu o carte de-a pamonilor, ca să aflu ce impresie va face. Și, fiindcă nu-s alea mele, le sterg imediat și cu foarte multă plăcere.

Bernardin își mușcă gingiile.

- Pezovenghiul! Iar m'a lăsat, iar a mai răsunat la un test psihanalitic, gandi el și trase cu piciorul o linie în praf.

- Veniți aici lângă mine, la lecția de Sociologie. Încercăm printr'o casie. Când voi zice "trei!", o rupeți la fuga până la ușuretoarele galbene din față, va scrieți fiecare numele cu carbune și va întorceti în fuga mare aici. Tu, Filineu, scrii numai patru litere din nume, ca să nu perzi trei secunde. Va aștepta cu cronometrul aici.

- Ce faci, Pufi? Tu nu iei parte la concurs?

- Nu!

- De ce, mă rog?

- Nu vreau să pornesc la aceeași linie! Mi-a spus mama, că eu trebuie să fiu mereu înaintea celorlalți. Unchiul meu este foarte puternic. Mi se cuvine un avans de 3 metri.

- Cum? Asta ti-a spus Lulu? Afla, Pufi, că nu se poate. Veniți totți la aceeași linie și faceți ce va spun, ca să vă explic apoi lecția. Este vorba despre mult desbatută tema care se cheama "Incapacitate socială". Știți ce înseamnă această linie dreaptă trasa în praf? Este soluția problemei zisa "Dreptatea Socială". Toti cateii trebuie să pornească în viața în condiții absolut egale de "start", "nutritiv" și "dezvoltare". Vrei să faci în ceilalți niste ne drept cuvânt rasvratiti? Ce pretinzi, tu, Pufi, este singura adevarată mare injustiție socială. Dacă ai porți totți la întrecere în condiții egale, deosebiriile de mai târziu n'ar mai fi mii de neîntrețări și n'ar mai fi nevoie de revoluționari și nici de spânzuratorii, căci fiecare a ajuns până unde l-au ținut puterile și talantul sau. Ar fi rău ficeare acolo unde merita el, nu unde breă mamea, sau unchiul, partidul sau ambiția lui. Auzi? Vom reuși, în sfârșit, să selecționăm pe cei "nascuți" să însore covă, și nu vor mai pieri macinați de mizerie. Tu ai arucături onestite, Pufi. Numai ei, pentru a rezolva chiar și o problema simplă au nevoie de catastrofe, unde mondiale. Ai uitat că noi suntem caini, iar viața noastră se conduce după alte legi?

Pufi își puse ochii în pământ și se apropie de linia trasa în praf de piciorul lui Bernardin.

- Îi dau cu avansul de 3 metri, zise Bernardin, dar dacă ies înaintea ei la casie, ce am dreptul să-i fac? întrebă Filineu.

- Orice vrei tu, dar principiul trebuie respectat cu sfintenie. Singura spânzurateare în lume, pe deplin justificată, va fi pentru violatori ai acestui principiu! Până atunci, totți trei pe aceeași linie, fugă mare!

- M'ati supărat. Ținem mâine concursul și lecția. Sau, altădată. Ve amint cu. Nu uitați să ne întâlnim diseară pentru zăiafet. La revelare, zise Bernardin, îndepărtându-se spre Dog, care-l aștepta mai la parte.

- La revelare, răspunsă discipolii ...

P O E Z I I

de
AL. PETRU-SILISTREANU

BALADA TUNSU

(în "Flori de Sârmă")

Zace Tunsu 'ntemnitat
de fanariștul Domn'...
într'un boc
cu lilieci...
și cu zifuri de nămeți!

Zace Tunsu 'ntemnitat
într'o bezna...
cu ghiulele mari la gleznă -

Barba-i mare pân' la brâu...
iar din niștu-i curge 'ntr'una -
curge sângele vârașu.

CUI SĂ-I SPUI ?

(în "Cimitir fără cruci")

Cui să-i spui
durerea mea
de pe culmea Ciucului? ...

Râurilor voi grăi...
de pe munti cu piatră arsă,
unde cerul norii sorijin...
și-unde gândul stins se varsă.

Sus pe creastă
din caval,
balca Miron
doina frate...
suferinți din luh
de cremeni...
cu flăcăi legați la spate.

Cui să-i spui
durerea mea
de pe culmea Ciucului...
unde azi zace 'ntre pratii
Tara, umbra Iancului? ...

T E L E L E U

Teleleu alung
teleleu alung,
teleleu alung
de la munte la stânc.

Teleleu strâng
frunzele țamnei,
teleleu sărut
genule țamnei.

Teleleu vânt
teleleu vânt,
și'n buzurare
ăer, vânt...

Teleleu luna
ține cununa,
de urma ei
pe vale.

Teleleu frâng
născămintii,
teleleu plâng
dintr-o țară.

P O E Z I I

I. G. DIMITRIU

C A R O L V O D Ă

Stă falnic Domnitorul sus pe deal
La Calafat, pe malul durgăean,
Pornit, ca să stropească pe dușman
și să alinească sfântul ideal
din sufletul lui Mircea și Ștefan.

Își poartă Istrul undele la vale,
Cu ole, trist, durerea unui neam,
Cu plânge doina, nășari de ne ram,
Ori din caval drumarul de ne cale.

Viteazul domnitor stă'n baterie
și tunurile lui vulesc doarte...
De teama nimanui nu vrea să știe...

Pe umeri griji de neam el va să poarte:
"O, asta-i muzica co-mi place mie!"

Salută-luna ture co'mproașcă moarte.

CARMEN SYLVA

De mult, din vremi aruse, ai căborit ca'n vis
La neamul cu Sânziene și mândri Feți-Frumoși,
Cu țigle micrite și cu valvezi strămoși,
Ca să strunești pe harfa-ti minuni de paradis
Cu Peleşul sihastru și munții neguroși.

Cum te-ai iubit, norodul, crăiasă legendară!
Găitu-le-ai doar limba, le-ai mângaiat raniții,
Ai mers cu ei deavalma pe drumul suferinții,
Înveșmântată, mândru, în straole de țară.

În ierurile geroase, cu noptile lor lungi,
Când năvălai traite ori evangheliare,
Aveai în gât haidecii și rituri nibelungi ...

Ti-au năgărit mormântul cu ghiarele murdare,
L-au ars, l-au dat în vânturi, ca somnul li-l
alungi,

Dar n'au gândit că Țara mai strâns la sân Te are!

VITEJII CARPAȚILOR

Pe culgile munți sihastri, prin noșteri scorburoase,
Prin văgăuni ca noaptea, ne sub tufani uriași,
Se strâng morcu voinicii, cu carote pleteasé,
În gând să scape Țara de hainii vrajmași.

Așa precum ne timpuri, războia îi strânsese
La sân, ca frați de cruce, în mâini cu buzdugane
Sa-si angere magia, și-acum în cete vese
Se-avântă cu dărză spre stâncile avane.

De-acolo ochi de vultur se lasă pe câmpie
Să iscodească Țara, să-si prinda de dusman
Să-l julească la goșu, că-i ceta de magie,
Să-si batăloască ura cu-a strâng-a an de an ...

Așa-si făceau învătatea strămoșii noștri mari
Când întorau dusmanii să nu mai calce în șlia
Ori gălăneau cu lifte noaptea de goștari,
Ca să le taie noaptea pe-aci ca să mai vie.

(Din "LETOPISEȚ DE VEACURI")

Amintirii lui Dinu Lipatti

În noaptea de alții. Din suferință
În lume, din cruce de război,
Făcându-și drumul prin viață,
Într-o viață de suferință.

Din suferință, din suferință,
Din suferință, din suferință,
Din suferință, din suferință,
Din suferință, din suferință.

În suferință, în suferință, în suferință,
În suferință, în suferință, în suferință,
În suferință, în suferință, în suferință,
În suferință, în suferință, în suferință.

În suferință, în suferință, în suferință,
În suferință, în suferință, în suferință,
În suferință, în suferință, în suferință,
În suferință, în suferință, în suferință.

Când ai suferit, când ai suferit, când ai suferit,
Si în suferință, si în suferință, si în suferință,
Din suferință, din suferință, din suferință,
În suferință, în suferință, în suferință.

IDEI OAMENI FAPTE

CRISTOS A ÎNVIAT!

Iarasi un sfant Pasti pe alte meleaguri, sub alte constelatii, obsedati de viziuni de nouitate, de traditii ce ne chinuiesc, de chinuri cari ne sunt dragi si de cari suntem asa de departe ...

De ani de zile ne lucam crucea'n spate printre straini, cu care acum ne-am invatat si ne marcam amarul restului de zile cu cari mai suntem blagosloviti. Obisnuiti cu toate manifestarile noastre, sub clima in care ne-am nascut, train' din belsug o viata plina de trecut al strabunilor nostri, cari ni l-au transmis, asa cum l-au cobilarit ei in alte vremi mai omenesti, ca sa nu le zicem biblice, noi din ce in ce ne pierdem intr'un haos al desnadejilor, ne care nu ni le manifestam.

Pastile, cu toate suferinta lui Iisus, cu traditiile strans legate de poporul nostru si de anotimpul renasterii naturii, impletite cu vremea si mortii nostri, nu ne mai sunt Pasti.

S'au implinit zece ani de suferinta neinteleasa decat de ceice-au suferit intr'adevar tragedia unui neam sfasiat intre frati si ne urma gatuit de strainii din launtrul lui si din afara. De zece ani, am cautat si noi, ne cat ne-a fost cu putinta, sa ne incadram in curia celorlalti muritori. Dar n'am fost sinceri, caci nu le-am sigtit firul de altelata si nici somnul nu ni l-a mangaiat amintirile in cari am crescut. Nu mai simtim sfintele sarbatori, caci ne-am departat si de Tera, unde eram mai lumi si mai iubitori, si de Iisus, pe care-l injuram si-l mintim zi de zi si de Neam, in care, ne insalam ne noi, cand spunem ca mai credem in el si-l iubim.

Trainea intensa, suflatoarea are un efect mare asupra faptelor si manifestarilor noastre ca oameni si deocila trebuie sa ne torim in aceasta traine, ca sa atingem totul nostru urmarit.

Traini departe de viata suflatoarea de odinibara. Nu mai simtim nimic, care sa ne trezeasca macar la viata de alta data. Suntem asa de mici in fata misterului si maretiei Dumnezeuesti, incat ar trebui sa ne inerozim de noi insini.

Cine a mai zis anul acesta, cu emotia de alta data, traditionalul "Cristos a inviat!" Nimeni. S'a mancat, si s'a baut. Atat. Fata-tarnicii in biblie, cu maini si constiinta patate s'or fi si inchinat, caci si pastisera de sigur, dar Iisus Cristos nu mai e in suflatoarea noastra de mult.

L-am vandut, ca si Iula din evanghelie.

Daca spunem "Cristos a inviat!" savarsim pacat mare, caci il spunem stramb. Dar amintirile din noi laca ne mai revansa in suflatoarea curatiei Doniilor, pastirea fara prihana a Santamanii Mari, Sfanta Vinuri cu praholirea la care cultura ne-au pierurat lacrimi din ochi gandrindu-ne la chinurile nevinovatului Iisus si moartea Lui pentru mantuirea ne trebnicilor de noi si, in fine, Invierea ...

Nu ne mai iubim intre noi de alta data si nu mai credem in nimic, de aceea suntem cu suflatoarea goala, pustie ...

MAI AVEM SI LUCURII.

Anii de ratacire peste meleaguri noiite ne-au alus atata neplacere si ne-au cernat la atata in fata strainilor, ca oricat ar incerca sa ne scuzam trase atata amintiri odinase in urma-ne, ne-au blestemat atata ca rici Dumnezeu in lungatata-I nu ne mai iarta. Omasi criminali, laudati de ceiru sau fantastici lursieri ne-au facut la rasul lumii in fata tuturor strainilor adunati prin Austria, Germania si Franta (credem ca nu s'au lasat nici rici celorlalte tari). Iti venea sa-ti frangi mainile vazand ca-au ajuns unii cari trebuiau sa fie "na'ia de omului".

Dar nadej ... data la fund, nadej ... ului suferinta ... dela aceasta na ... scena lumii, fara ... biotei Tari, mai ... care-i peste hotar si ...

Intr' ... zita de ri ... stru coleg, Stefan ... litate a ti ... ziliar Manuel ... la usa casei cu versurile neuitate ale biotului noct minor ... "Mult e dulce si frumosa / limba ce vorbim, / ca ea dulce ... sa / alta nu gasim ..." si i-a recitat intreaga neezicara in ... ireprosabil si simtit. Colegul Baicu nu stia ce sa mai creada, o impresia ca vorbeste cu un roman sau ca noctul brazilian stia perfect limba noastra. In orice caz, toti am ramas uluiti la asemenea veste care-ti inlacrima ochii de bucurie. Explicarea? Ari in urma fiind suferind la Davos, internat intr'un spital a cunoscut niste romani bolnavi, fratii Boilav, dela care a invatat impresionar-telu versuri al ...

Cercetand a biblioteca a brasului nu ... cand am gasit ... Henculescu intr' ... dusa si introdusa in ... lumii ... Dealtfel ... alaturi de M. Bratu ... to, printre marii specialisti in neocorporatism.

Stand de vorba cu un mare istoric al Braziliei n'a ... mai face Nicolae Iorga, si mi-a destainuit ca are acasa intre altele manuscrise a greza de scrisori si certi cu autograf dela Al. Xenopol. Mi-a vorbit cu atata caldura de ambii istorici, ca am ramas mut de emotie. Dealtfel ce informatie puteam sa-i ... Am tacut. Isi mai reamintea batranul dascal, cu chin oliv, ... Paris auzise in tinerete pe tatarul de ne atunci, maestrul ...

Fiind obligat sa compare in fata unui ne ... sanatatea, ca ... institutie, medicul ... dura vorba ce ar putea discuta ceva cu mine, mi-a recomandat unul din altul ne savantii nostri: George Marinescu, Obreja, Bales, Can-tacuzino, Paulescu, Jianu, Paulian si Toma Ionescu, spunandu-mi ca sunt capitole in medicina unde nu se poate invata fara ei ... moinic si definitiv. Ma cunostea atunci si nu era omul pe care vorbeasca cu un roman. Soliditatea cunostintelor lui de bibliogra-fie m'a uluit si l-am privit cu un nespus drag, ca ne cunostinta de zece de ani. Era un tanar medic internist, plin de inteligenta.

Ed. Pichon citeaza in a sa "Le développement psychologique de l'enfant et de l'adolescent" (1936) alaturi de celcbrul Vaschide si ne C. Neica.

Domnii A. Manoil si Al. Rudinescu sunt, nu intamplator, referiti bibliografic intr'o revista de specialitate medicala din Mla-

Roger Cousinet citeaza pe profesorul secundar C. Muresanu, cveloare a scolai romaneesti cu lucrarea "De l'éducation de l'adolescent par la composition libre".

In revistele de econometrie americana gasim aproape permanent ... la loc de cinste cu articole grele si ... cu Horis Hulubei si Racovita. Sta-

tisticianul ... D. Diulefai il citeaza pe N. Abra-tisticianul ... vremuri, dascalita de englo-nescu al nostru. Colega ... "Pan-American Sentiment in ... Iria S. ... (Toronto), pe care-l call French Canada" in ... din Ottawa ca "tr2 fice D. ... Farnsworth citeaza pe marele vail ... compozitori con-

tratorarii si lumii. In "Scientific social survey and research", volum serios ara rut in 1930 si ... la practica sociala ...

pentru a studia viața satului românesc. Autoarea remarcă metoda lui Gusti de care se uzează astăzi cu mare succes în Statele Unite ale Americii.

Sau Robert Park care citeaza in "Race and culture" pe marele vi-
zionar si om politic Aurel C. Popovici cu a sa celebra lucrare "Die
Vereinigten Staaten von Gross-Oestreich".

N'as vrea sa uitam ne grandiosul Marcel Proust, legat de noi Romanii prin fratii Bibescu, si care caracteriza ne neuitata Anna de Noailles, mladita scumpa basaraba "notre plus grand écrivain, le puissant et sage esprit, le merveilleux génie qui nous entr'ouvre le secret de toutes choses".

Deci, mai avem si bucurii si ne putem mandri cu asemenea fii alesi ai neamului. Valuta noastra spirituala prin acestia si prin altii se mai mentine in lumea care e necrutatoare cu prostiile noastre, mai ales.

Conferintele savante ale dlui Mircea Eliade, invitat pretutindenii, premierea dlor Emil Cioran si N. Baci, cu premii putin obisnuite strainilor oarecare, cinstirea de catre lumea invatata franceza a dlui Prof. Petre Sergescu si risipirea stiintei Dsiale cu atata larghete, cum si recent, pretuirea dlui Prof. Marinescu de catre Academia spaniola, pretentioasa, sunt marile noastre bucurii si deci se ne gandim ca tot mai putem sa deschidem ochii in lume fara sa rosim. Chezasia este asa de puternica ... numai noi se ne umbrim la ea, meritandu-i umbra ocrotitoare.

"FĂRĂ TARĂ" de IOANEL GRIGORIU.

Volumul "FĂRĂ TARĂ" este o comoară de poezii românești, strănse cu pricineră deosebită, și explicate prin note interesante de către harnicul dascăl Ionel Grigoriu. Bogata bibliotecă dela Heidelberg i-a pus la dispoziție colecțiile și revistele necesare în specialitate (și noi îi mulțumim Almel Mater pentru aceasta) iar Biblioteca românească din Freiburg i.Br. a mimeografat-o în chip excelent (la care se adăuga și talentul dlui G. Fleșca) savarsind al doilea act de conștiință națională. Noi accentuăm aceasta și felicităm pe inimosul editor, dl Virgil Mihailescu.

nu se poate un dar mai de pret adus Romanilor pribegi - dupa editia Eminescu - decat colectia de poezii populare, atat de mustrit intocmita de Ionel Grigoriu, fostul lector de l. romana la Universitate din Heidelberg. Selectia enormului material de care a dispus culegatorul este tare chibzuita, iara lectura acestor franturi de suflet romanesc alina durerea pribegiei. Bucati, in mare parte clasice, poarta scanteia geniului neamului romanesc, care a creat poezie necunoscute in imprejurari istorice, vitrege de necrezut aproape. Extragem cateva fraze din calda si docta prefata a lui Grigoriu:

"Poeziile de fata nu vin sa implineasca o linse, caei atata vreme cat noi insine nu le vom renega, ele traesc in noi, parte integranta a fiintei noastre. Cu ele nu-au adormit mamelele in leagan, cu ele ne-am jucat in ulita copilarii, cu ele am colindat de la casa la casa, cu traista plina de colaci si de nuci, din ele am gustat pentru prima data frumusetea pamantului si cerului romanesc si cu ele ne plangem astazi nemorocul, rdeapandandu-ne tot din ele, increderea in zile noi bune.

Aici nu le publicam, pentru ca acolo unde ele s'au nascut ar fi fost dat, uitarii, sau cenzura straina le-ar fi interzis. Poezii le lui Eminescu sau paginile de mandrie nationala ale lui Iorga nu fi interzise, tot fi distruse. Ele sunt scrise si strainul se poate lua la lupta cu ele. Dar poezia romanica este furisata in fund de suflet romanesc si nefiind scrisa, strainul, in lupta cu spiritul, ramane neputincios.

Ele vin sa ne intovarascasca pe noi, cei din afara, pe drumul spinos al raticirilor noastre, pana in ziua cand, impreuna, ne vom intoarce, de unde am plecat: si ele, si noi".

Randuri rupte dintr'un suflet bogat in iubire de tara, cari tot
tus iti tulbura inima ...
Binemeritate laude harnicilor carturari Ionel Grigoriu si Vir-
gil Mihailescu pentru stradania lor incununata de succes.

"CULTURA DIN ROMÂNIA ÎNTRE CIOCAN ȘI SECERĂ".

In editura Societatii culturale "ROMANIA" din São Paulo, editura care a luat fiinta de curand si care este absolut necesara priegiei noastre, a aparut o brosură de 20 pagini datorita lui Nicolae Dumitrescu sub impresionantul titlu "CULTURA DIN ROMANIA ÎNTE 370- CAN SI SECERA". Dsa face un aspru rechizitoriu asa zisei culturi din RPR cu o argumentatie cloceanta si intr'un stil viu si sprintar. De la August 1944 pana astazi nu mai exista literatura romaneasca, adica ceea ce defineste scriitorii romani, de a reda suferinta cu neamului romanesc. Scriitorii sunt simbrasi guvernului "pentru un bid de linte" (alful ar la drumul Siberiei) si scriu ce li se dicteaza. Orice tradare de scriitor "bourgeois" aduce dela sine si ... "reconsiderarea" scriitorului.

Motivale de inspiratie sunt aceleas "uzine pantecease" si acci-
asi mizerie omeneasca "poetizata" in chin nerod de inisi fara talent,
dar oameni de-ai stapanirii, cari trebuie sa fie si literati la ri-
goare. Ai si mila de asemenea oameni cari impresioneaza printr'o
prostie mare cat Uniunea Sovietica. Mai sunt strecurati si poetas-
tri burghezi ca: Eugen Jebeleanu (dela "Țara noastră" a lui G. Gura,
biata Sanda Movila (recte Maria Ionescu, sotia refericita a lui F.
Aderca), rusnacul M. Beniuk, armenii Sahizhian si Cassian,

Revolta dlui N. Dumitrescu este perfect legitima! Unde sunt scriitorii romani adevarati, cari scriu romaneste? Simbriasii? Nu. Atunci? Nu exista literatura romaneasca.

Inspiratia romaneasca trebuie sa fie ... scriitorii sovietici, singurii cari scriu cum trebuie sa se scrie astazi. Vatafi literari vegheaza ca si literatura sa nu fie burgheza.

Tot ce-lace poarta specificul neamului este pus la index, censurat avrig, aruncat pe foc, sau daca reprezinta valoare este dus la Moscova.

Literatura este pulverizata, pictura, muzica la fel instrainata si nu mai are nimic comun cu glia stramosneasca!

Serie dl N. Dumitrescu undeva: "... poate ca mai exista o literatura romana in dovenire, si ca atare profundamente revolutionara, in munti, acolo unde haiducesc cateva zeci de mii din cei mai buni fii ai neamului nostru, care scriu, cu nadejdile si sangele lor, o noua filosofie si o noua Miorita. Aceasta categorie din urma, se afla in fata anonimatatului, dar se apropie ziua, in care vor iesi la lumina ganduri si cuvinte de-o putere, cum inca nu a cunoscut literatura romana".

ANTOLOGIA POETILOR ROMÂNI ÎN EXIL.

Nu vrem sa pierdem prilejul de-a saluta - ca pe un eveniment cu totul afara din comun, aparitia "Antologiei poezilor romani in exil" (Colectia "Sterul Manole", Buenos Aires) alcatuita si in-
grajita cu inalta pricepere, amara truda si desavarsit succes, de
poetul vintilelor Marii. Serios lucrate randuri, cu convingerea nesdrun-
cinata ca "Antologia" aceasta, este - pe taramul cartii romanesti
in pribegie, cea mai importanta contributie, si ne grabim sa o sem-
nalăm si sa o salutăm ca atare.

Deleputații prezentați (Valeriu Anghel, Ștefan Băciu, Al. Busuioacă-
nu, N. Caramăneș, Anon Petrus, Const. Virgil Gheorghiu, N. S. Govo-
ra, Al. Gregorian, I. I. Hureșcu, Vintila Moria, Vasile Posteuca și
Yvonne Rossignon-Monchinelli) sunt prezenți diasporei românești-

si aceasta intruina, desigur ca va reprezenta pentru toti iubitorii de poezie si spirit, intruina cea mai de pret, noutura sufletul

advarat al tarii advarate vorbeste in aceste pagini. Vers romanesc rasuna in lume, si nu se pare a nu fi o intruina nouta, ca aceasta

culogora a putut vedea lumina zilei tot ne nmanat latin.

Daca numaram bine, si credem a nu ne insela in aceasta numara-

toare fapte romanesce au fost pana acum foarte multe in exil. Faptul

si divizati in bisericute, multi au uitat de Biserica - de tutele

prezenta a Tarii stasate. Si datorita faptului unii poet, (cine sau-

ne ca poezii sunt visatori - si nu oment de actiune?) - fara ca sa-

tem intru acum in aceasta Biserica, ne ustele imbratosesti ale poeziei.

Marca poeziei a lui Aron Cotrus, strigatul nateie al lui Vale-

riu Angel sau acca colesitoare evocare a Bucurestilor nostri

scumpul, datorita lui Vintila Horia, armoniile lui Const. Virgil Gho-

orgiu, ca sa nu amintim decat ne cativa, care ne sunt mai aproape

de suflet, - pentru care roman nu sunt care aceste stiofe, colo mai

pure si binevenite izvoare de apa vie?

Astazi, cand cartea e cu mult mai mult decat o culogora de na-

stint intre comente - cand ea si-a reluat rolul si mistuna de arma -

"Antologia poetilor romani in exil" este nobila si nouta, cu

care un popor isi apara flinta. Pentruca implineste o nevoie, ea va

trebui sa fie nouta din nouta - dar mai cu seama din nouta

si mintile tuturor acolora, pentru care Tara e ceva mai mult decat

o amintire, sau o mustare, care se alina cu un kilogram de cafea

boabe trimite nevoilor Tarii.

Cand va veni randul Istoriei, si al Istoriei literare - in ca-

zul lui Vintila Horia, se va vedea cine a facut treaba - si cine nu

face atunci inasa, e de dorit, ca realizarea pe care a izbutit-o a-

cest poet, sa patrunda in flece casa romaneasca, in flece chilie de

tribeag - dela Tara de foc, pana la marile zapazi ale Tariilor Nor-

dic.

Cititi "Antologia poetilor romani in exil" - dati ascultare po-

etilor, care pentru voi toti existati si incercati, de aici si

de acolo, au dat sunete noi doinei, elgiet, si sonetului; sunetele

acestui tragic exil!

Pentru acel care cunoaste greutatea editoriale, pentru cel cat

de cat familizarizat cu cartea, nu mai e nevoie sa spunem, ca nouta-

ta unui mandru volum tinut in romanesca in exil, e un miracol, o

adevarata odisea. Tinogarii, turnatori de litere, turnizorii haritii,

stat de grau accesibili, legatori, toti au fost intrunuti cu suc-

el a facut o fapta, care dovedeste ca Horia nu are totdeauna ne-

voto de laocare.

Asadar: cititi "Antologia" aceasta a exilului nostru, si tutu-

ror

folclor.

nu mai te na timpu in Caracra

Can Taria Rumana tot ce vrea,

Agu o na timpu in Carol Inel

Can tot Rumana trebui sa aiba canata

(mos Taria Popacu de 84 ani (in 1940) din com Valdomir, 7 km dela Silistra azi in Bulgaria)

C R O M I C A L I T E R A R A

OCT. BARLEA, De confesiune ortodoxa Petri Nohlae. Frankfurt a.

Main, J. Knecht, 1948. xiv, 1 p., 227 p. ornate.

Lucrarea atinutia de fapte este o teza de doctorat in Istorie

religioasa si autorul a reusit sa prezinte un material enorm intr-o

forma usura si alaca, pentru a fi citita de o cititorie a nouta

ma de mare importanta, si a fi citita de o cititorie a nouta

Creionul bisericii, si a fi citita de o cititorie a nouta

voceodulul bisericii, si a fi citita de o cititorie a nouta

a murit la 31 Decembrie 1946. A scris la 1946 si a murit la 31

(dupa unii autori, la 1946. A scris la 1946 si a murit la 31

fuga familie si a murit la 1946. A scris la 1946 si a murit la 31

stare in lara bisericii, si a fi citita de o cititorie a nouta

Interioare din lara bisericii, si a fi citita de o cititorie a nouta

Chomara duntodora si a fi citita de o cititorie a nouta

toare de prelat organizator. In 1929, scoate un Euhologion, care,

lumina vorbesc si a fi citita de o cititorie a nouta

lit. In 1943 scrie o carte de confesiune ortodoxa, care e

nica marturisire" (De confesiune ortodoxa) aprobata de toata lu-

mea clericali ortodoxa fara cu nouta bisericii calviniste ale lui Cyril

Lucaria, patriarhul Constantinopol.

Valarea si ecoul in lumea teologiei a facut sa prezinta inte-

res mare pentru toate creatiunile si in trezura in greceste si la

tineste de Panagiotos in Amsterdam (1962) si de Hoffmann in Leip-

zig (1993). Germanul Frisch o tinat in limba germana la Frankfurt

a. Main in 1927 si alta traducere aparuta la Breslau in 1951. (De mi-

numata coincidenta ca si opera de fapte tot in acelas oras se fie in

ortodoxa). Kimmel o tinat in Libri Symbolici Ecclesiae Orientalis

(Jena, 1843) ca ne o opera dogmatica de necontestat.

Pentru a avea tarie daptat si a nu mai da loc la diverse inter-

pretant si comente in nouta bisericii, care este si nouta in St-

nodul dela 1640, tinut la Chiev, la Constantinopol in 1642 si la

inast in 1643, in fapte unii sobor ruso-greco-moldovan, la care lu a-

stetate si Kuntov si unii teologii in fapte cu nouta bisericii

rtigos, fara Taria, care este si nouta bisericii

mosul sau "Rasuna la Catechismul calvinesc" opera teologiei si li-

terara de seama a sec. XVII.

Celace este important si chiar din aceste despotat este faptil

ca dargul Petru Nohla este nouta bisericii

vorba de sacrament/ dar ca nouta bisericii

rapalitete sau teologiei scolastice, si au ramas dintru incontin acc-

lag. De-acel unitate bisericii este nouta bisericii

acoleast, metodele sunt diferite si astel s'a dat nouta bisericii

Latte confesiuni cunoscuta. Noi se vede nouta bisericii

tutului mitropolit.

Petru Nohla a creat Academia pentru stiintele literare la Chiev,

a intrat in limbile clasice in invatamantul teoretic teologic din Ry

sta, iar ca nouta bisericii a nouta bisericii

lui, jucate multa vreme in nouta bisericii

Regretatul Sokil Eugeniu ne reaminteste ca invatatul rus We-

notin nu sta cu l atribuite titlul de cel Mare; Taria Petru

gan lui Petru Nohla, fiind vorba de reforma Rustol.

Lucaria s'a. Cot. Taria este cunoscuta in trei mari parti:

I. Doaca ortodoxa a bisericii este nouta bisericii

II. Istoria bisericii ortodoxe in totul si dogma, cele trei a-

III. Istoria bisericii ortodoxe in totul si dogma, cele trei a-

IV. Istoria bisericii ortodoxe in totul si dogma, cele trei a-

IV. Istoria bisericii ortodoxe in totul si dogma, cele trei a-

NOT, am crede de locuri unde este mai mult un mare filosof al culturii decât al dramaturgiei altele.

Se urma credem ca nu-l bine sa ne primim, in domeniul literar, cu constitutii definitive. Deilda nu putem spune ca V. Papilian este superior lui C. Moldovan sau V.I. Popa; pentru o tresa de docto-
rat buna nu putem inlocui ne G. Bogdan-Duca cu ... Ion Chinezcu (nu-
l reamintim si-l iubim ca ne-o tanara valoare); sau sa consideram ne
Ilarie Voronca, Mihail Bentuc, si poate ne vomul farsachivescu (n.n.)
descuri elemente dubioase, ca se continuam traditia literaturii ro-
menesti inca bogata in patrunsi si ghineri literari, in tarsi si deose-

Alegerea nortetilor cat se poate de valida: daca "acedonski" si Garabet Ibrailianu apar ca niste arhangeli ai literelor romanesesti, Ion Eminescu, in dreptul o simbolizara poetica intrativa, dar fara sa fie el. In cel de-al doilea caz, Garabet Ibrailianu este un mare poezic al literaturii noastre. Cautza aristocratilor ofitanti au aratat ... prezentarea culturala a noastre in strinatate si o privim cu multa dragoste (cum fac fratii Maghiari deilda). Sa ne preocupam exactitatea, castetate, valoare si interes ce-o vom produce, altminteri diminueam tot ce-avem noi mai scump.

EUGEN FELGIS, Roman Rolland, Montevideo, "Humanidad", 1951. 208 p.

... la fel, cum s-a spus mai sus, că în perioada 1945-1947, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 1948-1954, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 1955-1964, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 1965-1974, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 1975-1984, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 1985-1994, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 1995-2004, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 2005-2014, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității. În perioada 2015-2024, în timpul războiului civil, au fost comise numeroase crime împotriva umanității.

de vreme, dar n'a fost sa fie asa. Afinitatea de gand si inima cu
Marelui Roman Rolland, de care-l iubeste si de care a fost asa de
preocupat este izbitoare si ne bucura ca "umanitaristul de la Villeneuve"
sa "avea un punct de intru" in Romania, ca-l putand cunoaste si intelege.

[illegible]

1-sa consacrat de Linatti, putin timp dupa ce o anumita critica il
primise cu laudele unei sincere neîncredere. Cand a parasit România,
la el soasa, Linatti nu mai era de mult un incercator, cu foarte ca in-
ceputul nu era prea in urma.

A murit pribeag, deperle de țară sa. Inmormântat la Geneva, el odihnește însa în tre oament care l-au înțeles și l-au admirat. Acolo, în cetatea lui Jean Jacques, el se desăvârșise, și acolo a fost să se stingă această unică flacără, a cărei valvătăre va marturisi în întotdeauna pentru eternitatea muzicii românești în lume.

La Gloriassa Talanga a muzicienilor romanî-universali, între
care nu se poate să nu amintim de George Enescu, Ionel Perlea și
Sergiu Celibidache, Dinu Lipatti a venit să adauge un nouă din ge-
nerația extraordinară. Dacă timpul seama de varsta sa tânără, nu se
cu o înțelegere de care numai genul o poate da. Născut la București
cecu (nu numai o remarcabilă muzicanță, din prima copilărie, cu Florin Muzi-
re a "Sortitor" care un tânăr poet, ale lui Rainer Maria Rilke,
apărute înainte de 1940 la "Evel Suru") care a lăsat recunoscute, cu o
de creator și interpret. De la această epocă, datarea cele din urmă
succes - de plan național - "maternalizate printr-o serie de con-
certe date în sala "Dallies" și la Atena. Până în 1937, când pleacă
la Paris, unde studiază la Școala Normală de Muzică, Dinu Lipatti
unul public cultivat, care este ascultat, cantarea ei și sa
judece. Marele public de melomani, mandră vârstă muzicală românească.

CHRONICA SOCIALLY

MT RA SIMIAN

I. G. DIMITRIU

Cu timpul, potrivit evoluției civilizatei, a condițiilor de viață și a înasului marilor gânditori, vor apărea, cu siguranță, noul teorie, noul prevederi de forme sociale, unele mai bune și altele mai departe de posibilitățile reale de viață în comun.

Nu am intenția să judec comunismul, calificându-l de doctrină noivă, greșită sau bună. Ma refer numai la aplicarea acestor doctrine.

Sunt sigur că Engels și Marx s'ar fi ascut în morminte dacă ar putea vedea ceea ce se face în numele doctrinei lor.

Democrația este o noțiune de care lumea întreagă preținde că o înțelege și o aplică; totuși, fiecare o definește și o interpretează diferit. În numele Democratiei se comit abuzele orori în lume, în cat noțiunea de "democrație" este din ce în ce mai coruptă, mai dispersată, ajungându-se chiar să se considere că pura de m e s o e t e .

Trasamentul aplicat comunismului e identic. Se abuzează de ideile exuse de Engels și de Marx, ideile care s'au originat în doctrina mareului filosof Platon și în înasul Religiei Creștine și acel cart prețind că sunt comunisti și ajung să conducă noivă, la fal-sifică intr'at, înas devin cel mai avârgi și salbateci înasici și Religiei Creștine și a celor care îndrăznesc să gândească potrivit viei convingerilor lor și care nu vor să suvire felul lor de a gândi, directivelor conducătorilor tiranici și acelor regnuri.

Gânditorii care s'au în raze de influență, direcți a conducătorilor care se prețind comunisti, sunt primii care au de suferit. Nu ma refer la gânditorii onuși conducătorilor. Soarta acestora este necunoscută. Ma refer la acei care s'au subordonat gândurile întregi celor și serviciului conducătorilor, încercând să-și urmeze și să le susțină teoriile.

Există nenumărate exemple de teorii de conducătorii roșii, teorii lansate de favoriti momentari și regimului, și care sunt imediat înasute de gânditorii înasiciți să distorzeze teoriile marilor conducătorilor. Fiecare din ei folosește toate mijloacele imaginabile pentru a demonstra veridicitatea și corectitudinea acestor teorii.

Atitudinea marilor conducătorii, înas, se modifică și favoritu de erii, marile doctrine, astăzi e parasi și resursă, și face autocratie, se acuză în public - de sine însuși - de deviaționism și distorze deosebite scenarii politice.

Toate acestea se potrec într-o clipă și ne cand vestea nu sosește înas în toate punctele îndepărtate în care se manifestă "influența" sovietică, gânditorii și "imprastietorii" ideilor conducătorilor, continua să susțină și să răspândească teorii de fapt comuniste în acel moment. Străna cadere vechiului și urcării noului favorit teoretician și a schimbării orientării doctrinei, sosește mai întâi organelor de politică și de critică. Acestea profită de ocazie pentru a dovedi fidelitatea cu care servesc regimul, făcând mare critică gânditorilor locali, pentru a fi sustinut azi înas, în del considerate de erii noivă, la centru.

În acest moment se naște un val de auto-critică și de curaj, perfect intrinsec de un arbore care și-ar împorasta ramurile și trunzele.

Veridicități și sincerii luptatori ai cauzelor comuniste, sunt de fapt considerati, de către conducătorii sovietici, ca înasici cel mai periculos. Întâial, ei sunt intrinseci ca elemente de avangarda și arma de propagandă și sunt eliminati numai după o domina-tia sovietică a regimului respectiv este înasuită.

Primii eliminati sunt adversarii democrației, făcând pentru ceva mai târziu, lichidarea comunistilor sinceri. Istoria recentă ne da numeroase exemple și demonstrative: în România, avocatul Lucrării Patrascanu, a fost urmasit și înasit în diferite rânduri, înainte de 1944, din cauza ideilor pe care le propaga și care-1 formau crezul. Îmiediat ce comunistii au pus mâna pe putere, el a fost numit Ministru de Justiție și în asociație cu el a elaborat și a pus în practică noul cod de legi al Republicii Populare Române. Unde se afla Lucrării Patrascanu? Familia lui este exilată în Siberia și el a lăsat în închisoare, așteptând să fie judecat pentru crime de înalta trădare și "LITISM". Trebuie observat că

În momentul arestării lui Patrascanu, "titismul" nu fusese decocercit înas și ca de atunci "Marșulul" Tito era considerat înas drept un sincer amic al Moscovei. (Titism este noțiunea prin care se exprima simpatia politică a unei persoane, pentru regimul Tito. Este un termen nou inventat și neînțeles înas niciun dicționar.)

Alte exemple: date de membrii lui G e r , u n s u r și p o l o n e z din Comitetul pentru Europa Liberă.

Aceste exemple demonstrează clar că principali înasici ai comunismului este înas înas Uniunea Sovietică și că în asociație țara nu mai există adevărați comunisti - au fost lichidati; și parți care au reusit să scape, stau ascunși și nu se manifestă.

Se spune că la semnarea pactului germano-sovietic, puțin înainte de izbucnirea celui de al doilea război mondial, Molotov, având împuternicire ca Ribbentrop - Ministrul de Externe al lui Hitler - era preocupat, l'a întrebat ce îi suvira. Ribbentrop a răspuns: "Sunt foarte mulțumit, acum, cu situația externă. Ceea ce ma neliniștește este problema internă. Pe cand eu am 3 milioane de comunisti în Germania, în țara dumitale nu există nici unul!" Si Ribbentrop avea dreptate.

Acel care considera Uniunea Sovietică un Stat comunist, greșite radical. Guvernul Uniunii Sovietice constituie o formă dictatorială, ceea ce este absolut contrar comunismului. Forma socială care guvernarea Uniunea Sovietică nu e comunistă, e bolșevismul.

Comunismul este numai arma de care se folosesc bolșevicii ca scut și adeseori comunismului formeză inconsistenti, trupele colorate a cincea, care deschi de drum bolșevismului.

Marea masă a comunistilor este comună, în majoritatea ei, de elemente de bună credință, de toate categoriile, din punct de vedere intelectual. În cazul unei complete victorii a bolșevismului, acesți adevărați comunisti vor constitui o legiune de victime a inconsistentității lor.

În afara de această majoritate, mai există înas agenții bolșevici (sovietici), de toate categoriile, încercând cu teoreticieni superiori și terminând cu cel mai simțit agitator. Aceștia servesc regimul sovietic, indiferent de naționalitatea careia îi aparțin. De observat că, dacă sunt cetățeni ruși, sau a unui stat "satelit", mulți dintre ei "aleg libertatea". Asemenea cazuri sunt mult mai greovente de cat se crede.

Categoriile a 3-a o formăză oportunisti. Aceștia constituie categorii care mai josnică a umanității. Exploatează ideile pentru întărescă personale și sunt în stare să comită actele cele mai murdăre și să trădeze de ordine pentru a ajunge în situații privilegiată și să reușească se mentle. De fapt, mentalitatea lor e la fel ca a tuturor oportunistilor care reușesc să se infiltreze în orice partit politic, constituind principalul element de discreditație, descompunere și corupție al acestora.

Voi rezuma, în câteva cuvinte, ceea ce poate fi spus despre diferitele fundamentele existând între comunism și bolșevism: primul constituie o doctrină de care țara în zilele noastre, nici o națiune nu a reusit să o aplice; al doilea este numai cel mai tiranică și despotice forme de guvern cunoscută până azi.

Odată rezolvată această problemă, trebuie să ne îndreptăm atenția, nu asupra comunismului, ci asupra bolșevismului dictatoral, care constituie o amenințare mortală pentru lumea întreagă, pentru națiuni, pentru familie, pentru indivizi și pentru libertățile individuale.

Este înasici și excomunicat tot raiul de care bolșevismul îl face omenirii. E de ajuns să se includă înas expresia "comunism" prin "bolșevism" în tot ce s'a scris și se scrie înas asupra acestui subiect. Dacă înasist asupra acestui punct de vedere este dențuca mi se pare logic să se facă o diferență între chăufeur-ul unei măsuri și canoanurile acestora; între vizita și call de cart-1 mână; între Guvernul unui popor, domniat de Uniunea Sovietică și poporul înas; între lor comuniste din lume.

Ideile politico-sociale întotdeauna si-au croit drum, în toate tarile, prin sacrificii si evolutie sociala. Erau însă idei născute în spiritul fiilor acelei țări, sau liber adoptate de acestia si nici de oum doctrine importate si injectate de către o putere străina, care nu poate fi decât interesată, cel puțin.

Dacă partidele comuniste din toate țările ar fi independente si nu ar urma orbeste directivele - direct sau indirect - primite dela Moscova, chiar dacă ar fi conduse cu o disciplina de fer, nu ar mai constitui, în realitate, un pericol atât de mare pentru națiuni.

Pentruca un regim într'adevar comunist sa poate avea sorti de izbândă, ar trebui ca:

1. viitorii conducători (leaderii) sa fie îndrumați si convinși sa utilizeze mijloace de guvernare democratice;
2. viitorii conducători sa fie sinceri aderenți ai doctrinei lor si nu oportunisti înșețati de putere.

Totusi, nici așa, aplicarea doctrinei comuniste nu e posibilă. Poate, printr'o înșelare a opiniei publice a majorității, comunistii ar reuși sa pue mâna pe putere. În acest moment, începând sa-si pue principiile în aplicare, vor pierde imediat simpatia acestei majorități, fiindcă principiile lor sunt contrarii instinctelor omenesti cari stau la baza progresului mondial.

Baza progresului este constituită prin dorinta fiecăruia de a-si îmbunătăți situația lui însasi si a urmașilor sai. E un instinct care exista, nu numai la fiecare ființă omenască, dar chiar si la cei mai umili reprezentanți ai regnului animal: instinctul matern. Este instinctul care împinge cel mai sigur spre progresul individual, si familiar, având ca rezultat progresul general în condițiunile de viață socială. Este un progres lent, dar sigur. Si nu este prea lent. El întrebuintează exact timpul necesar fiintelor omenesti pentru a se adapta, încetul cu încetul, fara sa-si dea seama macar, la noul si mai bună condiții de viață.

Comunistii, chiar dacă sunt sinceri si nu executa dispozițiile Moscovei, sunt foarte grabiti sa-si pue în aplicare doctrina, fara a permite omenirii sa evolueze în spațiul de timp necesar si risca sa aplice principii cari, fiind exagerate, ajung utopice.

Progresele sociale, în general, se realizează potrivit evoluției naturale a necesitatilor vietii; altfel, încercându-se forțarea lor, devin nocive intereselor umanității, prin înoportunitatea aplicării lor si îngreunând însasi evolutia socială în tendința ei civilizatoare.

Suntem însă, foarte departe de asemenea realizări.

Lumea sa afla împartită în două tabere, ca doi adversari, dintre cari unul lupta cu toate mijloacele de cari dispune, pe când celalalt se marginește sa le întrebuinteze pe cele considerate democratice.

Sa încercăm sa ne închipuim, spre exemplu, ce i s'ar întâmpla unui agent secret sovietic, trimis în Statele Unite, dacă ar fi prins si ce ar pati, în aceleasi situație un agent american în Uniunea Sovietică. Consider inutil orice comentariu.

Obiectul principal, însă, al colocviului de azi nu este stabilirea diferenței dintre comunism si bolșevism, ci de a se descrie situația si starea de spirit din țările aflate dincolo de perdeaua de fer.

În Occident se vorbește despre primul, al doilea si al treilea război mondial. Popoarele din spațiile nordului de fer nu consideră însă războiul ca terminat. Ele socotesc ca războiul a fost deslășuit în 1914 si ca nu s'a terminat încă. Între 1920 si 1940 este o perioadă considerată drept un fel de armistițiu: 20 de ani constituind perioada minimă necesară pentru a permite refacerea, reorganizarea fortelor si completarea înarmărilor. După 1945, nu au continuat războiul încheiat, căci, din nefericire, starea de război continuă sa fie simțită grăție arestarilor, deportărilor, luptelor si persecuțiilor sângeroase, cari nu mai contenesc.

Văzând astfel lucrurile, e normal ca națiunile așa numite "satelite" ale Moscovei, sa nu dorească un nou război. Ele doresc însă cu înflăcărare grabirea aceluia eveniment pe care-l considera ca epilogul războiului mondial început în 1914, ca actul final al acestei enorme tragedii care de atât amar de ani sângerează si chină omenirea, fara sa lase sa se întrevadă speranța unei paci ferice si durabile. Ele doresc ca acest act final sa fie semnalul

desteptării dintr'un vis urât care a adus distrugerea si mizeria în atâtea case, pe vremuri atât de fericite.

Aceste oameni prefera sa stie ca vor avea de plăcut încă mii de morți, ca sa vor răpădi părinți, fii, frați si prieteni, dar ca în viitor, după acest act final, acei cari vor supraviețui si generațiile următoare, vor putea trăi, din nou, într'o lume liberă si fericită, ca vor fi încă odata liberi sa muncească si sa se gândească așa cum vor.

Se înșală acei cari socotesc ca numărul "rezistenților", în țările din spațiile nordului de fer, atinge câteva sute de mii. Numărul lor se calculează în milioane si atinge, fara exagerare, 99% din numărul populației acelor țări.

În ziua în care aceste țări vor fi liberate si dacă atunci va mai exista comunism pe lume, sfătuesc pe acei cari doresc sa treiască departe de aceasta ideologie si de aderenții ei, sa se refugieze în aceste țări, căci acolo cuvintele de "comunism si bolșevism" au ajuns sa inspire oroare în așa hal, încât pronunțarea lor va provoca ura si blesteme.*)

CRONICĂ MĂRUNTĂ

ÎN MEMORIAM:

DRAGOS PROTOPOPOESCU.

Doi motive au decis pe comunisti sa împingă pe profesorul Dragos Protopopescu sa-si așeze capul sub un lift - o îngrozitoare si nemăiauzită sinucidere, care cutremura pe totii cei ce mai au în suflet o fărâma de omenie si bun simț. În primul rând, Dragos Protopopescu a fost - ca tinuta spirituală si formă intelectuală - un domn, un gentleman, un monsieur, un seňor - întocmai opusul unui zaroni sau gheorghiu deș. În al doilea rând, el a studiat limba si literatura engleză, despre care azi în limbaj progresist se spune, ca e limba Wallstreet-ului. Un domn, cu gambeta, ghetă albe, manusi glaci, cum îi plăcea lui Dragos Protopopescu sa se poarte, desigur ca doranța pe un chivu stoic, obicinuit sa-si aranjeze obiectele în consiliul de ministri ... Traducătorul lui Shakespeare, Elliot, Sholloy si al altor "agenți ai Intelligence Service-ului", cum se spune în termeni moscoviti, nu putea sa mai existe într'o lume, în care articole de prima pagină din presa din București, sunt îscălite de Rodica Bortoi, Borăla, Doncea, si alti lași si "vremilor noi". Un poet si un domn ca Dragos Protopopescu, trebuia sa dispară în țară în care ideologia se numește Vittner, Roller si Popper.

Si astfel, într'o zi, Dragos Protopopescu s'a decis sa se împarta în bucăți, plecând ca sa nu mai vină. Ni se spune, ca în ultimele luni ale vietii si splendidul său vietă, dormea prin ganguri si poduri, cărand nointrărupt în apăsare un sac continând traduceri, le sale din Shakespeare, de care progresistii afirma în străinătate, ca nu a fost tradus în România până în 1951 ... Si poate ca într'o dimineață, văzându-se murdar, noras, sdrăcăt, si-a spus ca nu îi mai rămâne altceva de făcut decât sa moară. S'ar putea sa fi fost așa ...

Si-a așezat capul sub un ascensor care cobora - un teribil tur de forță, un urlat, un semnal de alarmă. Creierii s'au împreștiat pe zid. Totul se terminase.

Dar nu: în bibliotecile nevăstite (cate or fi care?) raman: "Tigrii", "Iamărocul Metchmelor", "Fortul 13" - si congenialele traduceri din opera marelui Will, cu care cultura noastră se va mandri oriunde, totdeauna.

x) Conferinta tinută la microfon, este deseori intreruptă prin întrebări la cari conferențiarul răspunde. Întrebările sunt puse de speaker-ul postului de radio, fie conform indicațiilor Direcției postului, fie satisfăcând întrebările făcute telefonice, în timpul omisiilor, de publicul care urmărește conferinta. Forma actuală în care este redată conferinta cuprinde atât conferinta propriu zisa, cât si răspunsurile date. (Nota aut.)

SCARLAT STRUTEANU.

Bunul amic al lui Bragos Protoponescu, profesorul Scarlat Struteanu nu mai este printre ai lui, A intrat si el in sumbrul convoiu al celor ce trebuie sa dispara pentru motivul ca-si iubesc tara. Dascalul de limba romana si universitarul de elita, si-a lasat condeiul din mana tremuranda si rece, ca sa si-o aseze traditional pe pient.

Dotat cu o bogata cultura clasica literara a fost ani de-arandul critic la revistele "Flacara", "Miscarea literara", "Ritmul vremii", "Universul literar" etc., unde a asternut pe hartie probleme judicioase si apreciate de public.

Nu trecem peste prea interesantul studiu "Incercare critica asupra comicalui dramatic la Caragiale", care i-a adus o reputatie de adanca intelegere a marelui dramaturg roman.

Ca ruda, dupa sotie, cu mitatul de toti Ioan Slavici, nuvelistul si povestitorul de seama al Ardealului, a adus in toate studiile biografice asupra acestuia, meritu nou material care a ajutat astfel si istoriei literare.

Ni se duc oamenii de elita intelectuala, ni se duc artistii si creatorii, ni se pierd valorile neamului.

Incet, intra in neant tot ce iace pulseaza pentru viitorul tarii si suntem datorii sa ni-i pastram in sufletul nostru pe toti acesti martiri, cari, mai curand sau mai tarziu, ne vor sfatui de dincolo de neguri, cum sa randuim cele ce le-au lasat ei fara sfarsit.

MARCU BEZA.

Unul dintre literatii cei mai de frunte iesiti din sanul fratilor macedoromani si care a scris pagini de rara frumusetate in limba literara si in dialect este fara indoiala: Marcu Beza.

S'a nascut in Clisura, in 1885, si a studiat in Bitolia, Constantinopol si Bucuresti.

S'a distins inca de pe bancile universitare, atragand atentia lui Titu Maiorescu prin lucrarea sa remarcabila: "Raportul dintre filosofie si poezie". Curand colaboreaza la "Convorbiri Literare".

A fost consul general al Romaniei la Londra, conferentiar si docent la universitatile Londra si Oxford. Pentru via sa activitate carturareasca a fost ales membru corespondent al Academiei Romane.

Stapanirea de astazi l-a rechemat in tara pentru "noi ordine" pe acest sol al culturii de schimb anglo-romana si functionarul s'a surus fara sa banuiasca intentiile dusmanilor.

Ca atatia altii a cazut victima regimului care extermina inteligentele si talentele, de care ei n'au nevoie.

Incete sa publice din 1903: "Dela noi"; pe urma "Pe Drumuri"; "Din viata Aromanelor" (1914); "Les Macédo-roumains"; "Voyageurs anglais sur les Valaques" (1918); "Papers on the Roumanian people and literature", prefata de M. Gaster (1920); "O viata", roman (1921); "Zidra; Gardani; The Dead Pool", Roumanian stories, translated by Lucy Byng (1921); "Romancieri englezi contemporani" (Cugetul Romanesc, III, 1924); "Din Anglia"; Insemnarile unui literat; Romantismul englez.

Cerceteaza in deaproape manastirile din Levant unde gaseste mult material istoric asupra cartilor aflate in biblioteci uitate si care intereseaza cultura noastra.

Academia Romana a tiparit pretioasele comunicari in "Analele" sale, dar astazi "academicienii" le iau acasa nu spre consultare, ci spre a face focul cu ele. Cu anul 1939, incete publicarea unor studii in limba engleza cu privire la istorie, arta si folclor romanesc.

Desigur ca intreaga lui opera este un corb delict pentru ucigasii cari nu l-au crutat. Cu Marcu Beza dispare un mare om de cultura, un distins literat si un suflet cald romanesc.

x

x x

Cu numarul 2 revista romaneasca de literatura si cultura "LUCEAFARUL" a incetat sa mai apara. Reusise sa fie strans un manunchiu de scriitori pribegi, si grupul urma sa se marcheze cu alte elemente rasletite sau venite ulterior din Tara. Stradania d-lui Mircea Eliade de a prezenta viața literara si culturala peste hotare intr'un mod cat mai occidental prinsese rod. Revista era pretuita si iubita de toti Romanii. Materialul era din ce in ce mai expresiv si interesant.